

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra germanistiky

Bakalářská práce

Překlad lektorských textů nové expozice
zámku Červená Lhota z češtiny do němčiny,
jejich optimalizace a translatologická analýza

The translation of lecture-texts to a new
exposition on the castle Červená Lhota from
Czech to German, their optimization and
translatological analysis

Vypracoval: Michal Dedek
Vedoucí práce: Mgr. Jana Kusová Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47.b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 27. dubna 2018

.....

Podpis

Poděkování:

Děkuji Mgr. Janě Kusové Ph.D. za cenné rady, které mi poskytla, za podněty, ochotu a připomínky, jimiž mi pomohla při zpracování mé bakalářské práce.

V Českých Budějovicích, 27.4. 2018

.....

Michal Dedek

Anotace:

Ve své bakalářské práci se zabývám teorií především odborného překladu. V úvodu práce rozebírám definice obecného překladu. Další část je věnována novověkému překladu s důrazem na jeho vývoj.

Jelikož se práce týká překladu zámeckého textu, je důležité z hlediska překladu zmínit téma překladatelů, průvodců a tlumočnicků, kteří se danou problematikou žíví. V části, která je věnována odbornému překladu, je překlad definován, jsou určena specifika překladu a v poslední řadě se zabývám translací odborného textu jako takovou.

V části empirické analyzuji lektorský text, který jsem přeložil pro německé průvodce na Státním zámku Červená Lhota. Na závěr empirické části se mi podařilo získat vyjádření potomků původních majitelů zámku, jak k textu, tak k nově vzniklé expozici.

Abstract:

The Bachelor thesis is focused on the theory of translations. The introductory part deals with the definition of general translation. Modern period translation and its development are analysed in the next part. In the context of historical text translations it is important to include topics related to professional translators, guides and interpreters. The following part defines technical translation, analyses features of translation and focuses on translation of technical texts itself. The empirical part analyses a travel guide text which I translated for German guides at the State Castle of Cervena Lhota. At the end of the empirical part there are also comments of descendants of former castle owners about both the text and a new exposition.

Annotation:

In meiner Bachelorarbeit beschäftige ich mich überwiegend mit der Theorie der fachlichen Übersetzung. Am Anfang meiner Arbeit setze ich mich mit der Definition der allgemeinen Übersetzung auseinander. Der nächste Teil beschäftigt sich dann mit der modernen Übersetzung und ihrer Entwicklung. Weil sich die Arbeit mit der Übersetzung eines authentischen Schloss-Textes beschäftigt, ist es auch wichtig die Übersetzer, Reiseleiter und Dolmetscher, die mit dieser Problematik jeden Tag in Kontakt kommen, zu erwähnen. Im Teil, der sich mit der fachlichen Übersetzung beschäftigt, wird zuerst die Übersetzung definiert, dann definiere ich die verschiedenen Spezifika der Übersetzung und schließlich befasse ich mich mit der Übersetzung eines fachlichen Textes selbst. Im empirischen Teil meiner Arbeit analysiere ich einen Lektoren-Text, den ich für die deutschen Schlossführer am Schloss Červená Lhota übersetzt habe. Am Schluss des empirischen Teiles ist es mir gelungen, die Äußerungen und Einstellungen der Nachfolger der ursprünglichen Eigentümer des Schlosses zu dem Text sowie der neuen Exposition zu dokumentieren.

Obsah

Obsah.....	6
Úvod.....	7
I. Teoretická část	8
1 Překlad.....	8
1.1 Definice překladu	9
2 Novověké dějiny překladu.....	10
2.1 Zmínka o protichůdnosti překladu v dobách historie	10
2.2 Překlady doby obrozenecké	11
3 Komunikační dovednosti průvodce a tlumočníka	13
4 Tlumočnické dovednosti a studium.....	18
5 Odborný překlad.....	20
5.1 Definice odborného překladu.....	20
5.2 Vlastnosti odborného překladu a klasifikace odborných stylů	20
5.3 Terminologie odborného jazyka.....	21
5.4 Funkce odborného jazyka.....	22
5.5 Translace odborného textu	22
5.5.1 Specifika odborného textu	23
5.5.2 Syntax odborného překladu	25
5.5.3 Ekvivalence v odborném překladu	25
5.5.4 Teorie překladu jako samostatná věda	28
6 Text.....	30
7 Požadavky a problematika překladu v dnešní době.....	31
1 Rozhovor s potomky knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein	32
1.1 Psaný text vs. mluvený text.....	35
1.2 Identifikace problematických jevů	36
1.2.1 Překlad vlastních jmen	36
1.2.2 Překlad geografických názvů (toponym)	39
1.2.3 Překlady jmen s řadovými číslovkami.....	41
1.2.4 Překlad stavebních stylů.....	44
1.2.5 Překlad titulů, úředních řádů.....	45
1.2.6 Překlad dalších problematických pasáží	47
1.3 Shrnutí a nové poznatky.....	48
Závěr.....	50

Resumé.....	51
Resümee.....	52
Bibliografie.....	53
Přílohy.....	56

Úvod:

Cílem této bakalářské práce je překlad lektorského textu pro státní zámek Červená Lhota a jeho následná analýza. Text byl v českém jazyce sestaven PhDr. Tomášem Horynou a Bc. Romanem Dánou ku příležitosti otevření nové expozice na Červené Lhotě, která vrací návštěvníky na počátek 20. století, do bytu nejvýznamnějšího majitele, Johana prince Schönburg von Hartenstein. Johann Schönburg, ač není známou osobností novodobých dějin, je považován za jednoho z nejvýznamnějších diplomatů Rakousko-Uherska.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to část teoretickou a empirickou. V teoretické části se zabývám obecným překladem, následuje kapitola o historii překladu. Tuto kapitolu jsem zvolil, protože dle mého mínění, pokud popisujeme a analyzujeme určité téma, je třeba mít o něm povědomí od počátku, tedy jak vzniklo a jak se vyvíjelo až do doby, kdy získalo dnešní podobu. V případě překladu hovoříme o tzv. profesionálním překladu až od 20. století, kdy vzniká věda o překladu – translologie. Velká část bakalářské práce je věnována práci průvodců a překladatelů. Především se věnuji otázce, jak hluboké znalosti musí mít dobrý průvodce a s jakými úskalími se mnohdy ve své profesi může setkat. Ve zbytku teoretické části se věnuji odbornému překladu. Jak jsem zmínil, hlavním cílem mé práce byl překlad lektorského textu, který patří do kategorie neuměleckých textů. Proto je důležité, aby zazněla definice odborného překladu, funkce a vlastnosti překladu, či samotný postup během odborného překladu. Poslední kapitolou teoretické části je zmínka o požadavcích dnešní doby na překlad.

Empirická část odkazuje na překlad průvodcovského textu, který je součástí bakalářské práce (viz Příloha 2). V empirické části je provedena analýza textu z hlediska práce průvodce. Po přečtení přeloženého textu jsem vybral šest kategorií, které mohou způsobovat problémy během výkladu, pokud český průvodce bude provádět německy mluvící návštěvníky v jejich mateřském jazyce. Velkým potěšením pro mě a rovněž zkušeností, které si velmi vážím, byla krátká spolupráce se členy rodu Schönburg-Hartenstein. Pozvání na zámek přijal Johann Karel Schönburg s rodinou, což je vnuk zesnulého prince Johanna. Společně jsme několikrát prošli zámek, což na začátku empirické části dokládám fotografií s popisem. Podařilo se mi s Johannem Karlem a jeho zetěm udělat krátký rozhovor o nově vzniklé expozici.

I. Teoretická část

V teoretické části bakalářské práce se budu zabývat převážně problematikou překladu odborného textu. Osobně jsem se s tématem překladu a tlumočením textů setkával, doposud však pouze v praktické rovině jako cizojazyčný průvodce.

Teoretická část práce se zabývá obecnou charakteristikou překladu a dějinami překládání, které osobně vnímám jako zajímavý a významný podklad pro samotný překlad. Dalším tématem jsou komunikační kompetence průvodců a překladatelů, rovněž práce průvodce jako taková. Po seznámení s krátkou historií překladu, s tím, co vlastně překlad obsahuje, je poslední část práce věnována překladu odbornému. K informacím, které jsem pro vyhotovení teoretické části získal z různých pramenů, připojím také své osobní a pracovní zkušenosti, či postoje k dané problematice, jelikož sám působím již dvanáctým rokem jako český a německý průvodce na státním zámku Červená Lhota.

1 Překlad

Na začátek je potřeba říci, že překlad v dnešní době má své pevné a nezastupitelné místo ve společnosti. Díky překladu získáváme velké množství informací, které se nemusí týkat pouze vědeckého života, ale také života osobního (např. čtení literárních textů).

S překladem se setkáváme již od dob vzniku písma. Na práci s textem a překladatelskou činností se v dřívějších dobách soustředila zejména církev, jelikož ve středověku se téměř veškeré vzdělání soustředilo právě v ní. Překladem se zabývaly především mnišské kláštery. Ovšem tyto překlady nemůžeme i přes vzdělanost tehdejších mnichů v dnešní době nazývat překlady profesionálními. Je pravda, že i dnes si někteří lidé myslí, že překlad není žádná odborná věda a pouští se do překládání bez jakýchkoliv teoretických znalostí, o čemž mluví i Žváček. „*Řada překladatelů (a tlumočnicků), zvláště začínajících, se domnívá, že potřebnou přípravu získá pouhou praxí, tj. přímo v procesu překládání a tlumočení*“ (ŽVÁČEK, 1995, s. 8).

Ve dvacátém století vznikla samostatná vědní disciplína translatologie, která se překladem zabývá.

Translatologie je věda, která se zabývá překládáním a tlumočením. Jinak řečeno se tato lingvistická disciplína zabývá převodem textů z jednoho, tedy výchozího jazyka, do druhého, tedy cílového jazyka. Překladačem v tomto případě může být člověk nebo stroj.

Translatologii můžeme rozdělit z metodologického hlediska na:

- a) deskriptivní – do této kategorie spadají například dějiny překladu, kterými se budu zabývat v následující kapitole;
- b) aplikovanou – druhá kategorie se zabývá praxí z hlediska tlumočení a překladu. Zahrnuje didaktiku překladu. (URL 5)

Překlad jako takový můžeme rozdělit podle několika kritérií:

- a) písemný (což je klasický překlad) nebo ústní (v tomto případě se jedná o tlumočení);
- b) odborný nebo umělecký;
- c) exotizovaný nebo naturalizovaný;
- d) historizující nebo modernizující

Písemným překladem rozumíme tedy překlad výchozího psaného textu. Překlad v ústním podání se týká především tlumočnicků a průvodců. Této problematice bude věnována jedna z následujících kapitol.

V exotizovaném textu jsou ve velké míře zachovány cizokrajné prvky, oproti tomu text naturalizovaný se snaží exotické prvky nahradit místními, tedy pro čtenáře známými.

Definici textů odborných a uměleckých se budu věnovat v jedné z dalších kapitol.

1.1 Definice překladu

Překlad je převod textu z jazyka výchozího do jazyka druhého, tedy cílového. S touto základní definicí se setkáme takřka u všech autorů, kteří se překladem zabývají. Zároveň dodávají, že tato definice je velmi zjednodušená.

Například Žváček vymezuje překlad následovně:

„Překlad se chápe poněkud zjednodušeně jako převod textu z jednoho jazyka do druhého, z jazyka výchozího do jazyka cílového, přičemž jde o náhradu znaků jednoho jazyka znaky druhého jazyka. Tato primární definice však nezachycuje všechny aspekty překladatelského procesu, vždy jde přitom především o vyjádření obsahu originálu odpovídajícími prostředky cizího jazyka.“ (Žváček, 1995, s. 22).

Zlata Kufnerová definuje překlad takto:

„Překlad znamená ovládat nejen cizí jazyk originálu, ale především tzv. jazyk cílový, do něhož se překládá, což bývá většinou mateřština, neboť i sebelepší literární dílo, které je v překladu zprostředkováno neadekvátně, primitivně či dokonce chybně, podstatně ztrácí na své hodnotě.“ (Kufnerová, 2009, s. 7).

Nezastupitelnou roli v překladu hraje překladatel nebo tlumočník. Velkou roli při překladech hraje osobnost překladatele, jeho schopnosti a znalosti v oblasti jazyků i všeobecného povědomí. Proto může každý jedinec informaci, kterou překládá, pochopit i podat různým způsobem. Překlad od dvou různých překladatelů proto nemusí být zcela shodný.

2 Novověké dějiny překladu

Ke zmínce o historii překladu jsem se rozhodl ze dvou důvodů. Jednak se domnívám, že je téměř nezbytná, jestliže je mnou překládaný a analyzovaný text s historií úzce spjatý. Dále, zabýváme-li se překladem, měli bychom být alespoň minimálně seznámeni s jeho vývojem a historií.

2.1 Zmínka o protichůdnosti překladu v dobách historie

Za patrona překladatelů je považován svatý Jeroným. On – stejně jako římský řečník, filosof a spisovatel Cicero – trval na tom, že texty bychom měli chápat jako celek, a ne je interpretovat slovo od slova, bez pochopení obsahu. (Krejčí, 2015, s. 55).

V odborné literatuře k teorii překladu jsem našel shrnutí odlišných názorů na překlad jako takový.

- „1. Překlad má doslovně reprodukovat znění originálu. X Překlad má reprodukovat ideu originálu.*
- 2. Překlad se má číst jako originální dílo. X Překlad má prozrazovat, že je překladem.*
- 3. Překlad má zachovávat styl původního autora. X Překlad má zdůrazňovat osobitý styl překladatele.*

4. *Překlad má mít barvu doby, ve které vznikl originál. X Překlad má mít svěžest doby svého vzniku.*

5. *Překlad nepřipouští přidávání ani vynechávání. X Překlad může předlohu zkracovat i doplňovat.*“ (Krejčí, 2015, s. 55).

Jak vyplývá z předchozí citace, každá doba měla své specifické požadavky na techniku překladu. V dnešní době je hlavním cílem překladu uměleckých textů, dílo reprodukovat, předat podstatné informace, a ne pouze doslovně překládat originál. U textů odborných je to složitější. U těchto typů textů se mnohdy doslovnému překladu nevyhneme, jelikož v takovýchto případech může mít často i menší odchylka fatální následky.

Z hlediska historie bych se chtěl podrobněji zaměřit na dějiny ne tak dávné doby, kdy čeští autoři čerpali převážně z německy psané literatury.

2.2 Překlady doby obrozenecké

Jiří Veselý (2002, s. 125)., opírajíc se o Jiřího Levého, vychází z dělení novočeského překladu dle Otokara Fischera:

- doba Jungmannova, buditelská i v oblasti překladatelské;
- doba Jaroslava Vrchlického;
- doba počátku 20. století, kdy jednou z vůdčích osobností byl nepochybně on sám.

V obrozenecké době s překladem německých textů nebyl až takový problém. Bylo to dáno velmi dobrou znalostí němčiny, především ve městech a u vzdělanějších vrstev (Veselý, 2002, s. 125).

„Překlad byl v době obrozenecké nástrojem aktivního kulturního zápasu ve sféře verbální, nikoli jen nutným projevem nevyvinutosti a pasivního vztahu ke kulturám cizím“ (Veselý, 2002, s. 125).

Zejména v době národního obrození se překladatelé snažili zprostředkovat českému čtenáři jednoduché česky psané texty. Snahou překladatelů v této době bylo se co nejvíce přiblížit čtenáři, a proto se stávalo, že texty byli takzvaně čechizovaní.

V překladech docházelo k přejmenování postav, někdy se také měnila místa, kde se děj původního textu odehrával, na místa, která by byla českému čtenáři bližší. V této době tedy nemůžeme mluvit o zapojení jakýchkoliv reálií do sféry překladu. Překladatel chtěl čtenáři

vzdálené prostředí nahradit za prostředí jemu známé, které si uměl představit. Uvedeme si příklad, jak takový překlad vypadal.

Antonín Marek převádí baladu *Die Büßerin* od Friedricha Leopolda Stolberga z německého prostředí do prostředí zcela českého.

„Hört, ihr lieben deutschen Frauen,

Die ihr in der Blüte seid,

Ein Mähr aus alter Zeit.

Do češtiny byl text přeložen tato:

Slyšte, mladé dívky české,

Pověst z vetché paměti,

Nyní vám chci bájeti.“ (Veselý, 2002, s. 128).

V 19. století se překládala především divadelní tvorba. Již v této době se začalo ustupovat od čechizace textů a byla zde snaha překládat texty z cizího jazyka více doslovně.

Od 20. století se překlad rozvíjí a nově nese označení translologie (věda o překládání).

V kapitole teorie a didaktika překladu odborných textů zmiňuje Gromová, že teorii překladu odborných textů se v historii pozornost nevěnovala, nebo spíše se jí věnovala mnohem méně než translacím textů uměleckých (Gromová, 2010, s. 37).

„V současnosti ještě nedisponujeme úplně rozpracovanou teorií odborného překladu, která by detailně diagnostikovala a prognostikovala.“ (Gromová, 2010, s. 37).

Bohužel ještě dnes platí, že vědci v této oblasti stojí před úkolem zformulovat problematiku, cíl a parciální poznatky aplikovat a specifikovat v rámci teorie odborného překladu. Nato, že v současné době odborné texty převažují a jejich překlady jsou stále více žádané, projevuje se nedostatek odborné práce v této oblasti. Gromová také zmiňuje nedostatečnost publikací, které se zabývají problematikou odborného překlad (Gromová, 2010, s. 38).

3 Komunikační dovednosti průvodce a tlumočnicka

Dnešní doba a rozvíjející se cestovní ruch volají po profesionálním přístupu ze strany cizojazyčných průvodců, překladatelů i tlumočnicků.

Interkulturní komunikace v oblasti cestovního ruchu – je jedno, zda se týká provádění po hradech, zámcích, skanzenech, botanických parcích či jeskyních – by se ve většině případů neobešla bez mediátora. Vztahy mezi průvodcem, mediátorem a recipientem lze charakterizovat dvěma modely.

Ještě, než přistoupím k vysvětlení jednotlivých modelů, je potřeba představit si tři hlavní účastníky, kterých se vzájemné vztahy v oblasti provázení a cestovního ruchu týkají.

- Průvodce: v našem případě je to člověk na památkovém objektu, který je velmi dobře obeznámen s jeho historií.
- Mediátor: v prvním modelu je tato postava nejdůležitější, ale nemluvíme pouze o osobě (za mediátora může být brán i cizojazyčný text, který je cizincům poskytnut k lepší orientaci v památkovém objektu). Je to tlumočnick, zprostředkovatel informací mezi průvodcem a recipientem.
- Recipient: posluchač, návštěvník, turista, který se těší, až se seznámí s historií a krásou jím zvoleného místa.

Především provázení cizojazyčných návštěvníků po objektech můžeme rozdělit do dvou modelů. V prvním případě se prohlídky účastní všechny tři výše popsané kategorie, tedy průvodce, mediátor a recipient. V modelu druhém se prohlídka obejde bez mediátora, protože průvodce na daném objektu excelentně ovládá jazyk, který potřebuje ke komunikaci s cizojazyčnou skupinou.

a) Průvodce daného objektu – mediátor – recipient

Potřeba mediátora, tedy osoby, která je schopna zprostředkovat překlad z výchozího do cílového jazyka, je v dnešní době nezbytná na většině našich památek. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že pokud se na našich památkách setkáme s cizojazyčnými průvodci, což není tak časté, jsou to průvodci schopní vést prohlídku (kromě češtiny) pouze v anglickém nebo německém jazyce. Musíme si uvědomit, že naše památky navštěvují také turisté z jiných zemí. Osobně jsem po Červené Lhotě provázel návštěvníky z Ruska, Maďarska, Ukrajiny, Číny nebo z Itálie. Proto je přítomnost mediátora v tomto případě nezastupitelná.

Dvě podoby mediátora, se kterým se setkáme na našich památkách:

1. Turisté se spokojí s doprovodným textem psaným v jejich jazyce. Zde je velikou nevýhodou absence lidského faktoru. Návštěvník se nemůže doptat na další informace, které by ho zajímaly, nemůže ani požádat o pomoc, pokud mu v textu není nějaká informace zcela jasná.
2. Častějším případem bývá, že si cizojazyčná skupina přiveze vlastního průvodce (mediátora), který ovládá český jazyk i jazyk, kterým mluví cizojazyční návštěvníci. V takovém případě průvodce mluví česky a pomocí mediátora je jeho výklad překládán do cizího jazyka.

„Návštevy kultúrno-historických pamiatok spojené s prehliadkami v rámci programu istej skupiny zahraničných hostí vyžadujú od tlmočníka dokladnú prípravu po stránke lingvistickej, odbornej a kulturologickej v koncepte pracovných jazykov.“ (Harviláková, 2009, s. 145).

Opírajíc se o Čeňkovou, tvrdí Harviláková, že *„praktická znalost jazyka při tlumočení předpokládá dokonalé zvládnutí pracovních jazyků, okamžitou schopnost přechodu z jednoho jazyka do druhého, přirozenou a rychlou schopnost formulace překódovaných informací v JC“* (Harviláková, 2009, s. 146).

Lektorské texty jsou na překlad zrádné, protože mohou obsahovat množství specifických lexikálních výrazů, které jsou typické pro určitou oblast. Uvádí se, že lektorské texty používané na hradech, zámcích a jiných historických památkách obsahují 80 % slovní zásoby z oblasti historie, geografie, názvy měst, obcí, regionů, šlechtických rodů a významných osobností (Harviláková, 2009, s. 149).

Opírajíc se o Tellingera, tvrdí Harviláková následující: *„Jazyk do ktorého prekladáme, kladie vždy určitý odpor. Súvisí to nielen s odlišnými systémami jednotlivých jazykov, ale aj s odlišnosťou kultúr, životnou skúsenosťou toho-ktorého národa“* (Harviláková, 2009, s. 146).

Důležité je si uvědomit, že recipient (posluchač) má mnohdy v dané problematice mnohem menší informační základ než průvodce či tlumočník. Tuto skutečnost musíme mít na paměti při vysvětlování historických faktů a souvislostí. Někdy je lepší z původního textu ponechat minimum informací, které budou návštěvníkům jasné a budou se mediátorovi lépe překládat, než udělat zmatek rychlým a mnohdy chaotickým výkladem kmitajícím mezi jednotlivými rody a stavebními etapami daného objektu.

Sám se v souvislosti s tímto textem musím přiznat, že podobnou chybu jsem několik let jako průvodce dělal, než jsem si uvědomil, jaké je to stát v roli návštěvníka s minimem informací o neznámém šlechtickém rodu. Myslel jsem si, že čím více informací dokáži návštěvníkům poskytnout, tím budou spokojenější a budou se na náš objekt rádi vracet. Ovšem opak byl pravdou. Dnes už vím a opravdu dodržuji pravidlo, že méně informací řádně vysvětlených je lepší než velké množství chaotických informací.

Každý návštěvník je samozřejmě jiný a objem jeho informačního základu závisí na mnoha faktorech: vzdělání, věk, společenská situace, politická situace.

Od mediátora, tedy zprostředkovatele překladu, se pak vyžaduje:

- všeobecná informovanost, znalosti dané kultury, znalosti společenské, znalosti z politické sféry, všeobecné dění ve světě, komunikační kompetence (Harvilaková, 2009, s. 146).

Je velice důležité, aby tlumočnické neustále trénoval a zdokonaloval své lingvistické, extralingvistické i encyklopedické znalosti a neopomenul trénování paměti.

První model, který jsme rozebrali, se týká vztahu průvodce, mediátora a recipienta. Průvodce, tedy pracovník daného objektu, odříkává informace v českém jazyce, mediátor je poté překládá do potřebného cizího jazyka, aby recipient těmito informacím porozuměl.

Ve druhém modelu dochází k vypuštění mediátora jako zprostředkovatele informací pro cizojazyčné návštěvníky. Popisovaný vztah se týká pouze průvodce a recipienta.

b) Průvodce – recipient

Bavíme-li se o průvodcovské činnosti v památkové péči, skupiny cizojazyčných návštěvníků se ujme zaměstnanec zámku a sám je provádí v jejich rodném jazyce. Takovýto průvodce je sám mediátorem.

I tento model znám ze své osobní zkušenosti, jelikož nepracuji pouze jako český, ale i jako německý průvodce. Prohlídka pak probíhá tak, že přijede německá skupina, většinou za doprovodu českého průvodce, který mluví německy, a návštěvníky mi předá. Já je provedu zámkem za použití německého výkladu a zhruba po hodině je opět vrátím do rukou jejich průvodce.

Nebezpečí, které z takové situace vyplývá, je, že daný průvodce nemusí návštěvníkům podat veškeré podstatné informace. Pouští se pouze do oblasti, ve které si je jistý, a vyhýbá se mnohdy právě oněm rozdílům v reáliích, které by mu mohly ve výkladu činit problémy. Rozdílům v reáliích a problémům, které mohou na průvodce číhat v cizojazyčném textu, se budu podrobněji zabývat v praktické části. Využiji k tomu průvodcovský text, který jsem přeložil do německého jazyka.

Dalším nebezpečím je, že průvodce, který si text připravuje sám, může velice často sklouzávat ke stereotypu. Sám jsem se setkal s případy, kdy se kolegové, kteří prováděli v cizím jazyce, pouze doslovně naučili daný lektorský text, který pak před návštěvníky odříkávali. Jejich znalost cizího jazyka už bohužel nebyla na takové úrovni, aby mohli odpovídat na dotazy návštěvníků, popřípadě jim poskytnout nějaké doplňující informace.

Při prohlídkách na památkových objektech hraje velkou roli čas. Zejména v letní sezóně mají průvodci problém dodržet čas prohlídky, což následně působí další komplikace pro provoz zámku. Ze zkušenosti opět dokládám, že každá skupina je individuální a důvody, proč se můžete na prohlídkové trase zdržet, jsou různé:

- Danou prohlídku zdržuje prohlídka předchozí.
- Vznikne technický problém – např. zasekne se zámek u dveří a je nutné se do místnosti dostat jinou cestou.
- Někomu z návštěvníků se udělá nevolno.
- Někdo průvodce požádá o dřívější odchod z prohlídky.
- Průvodce podává nadstandartní množství informací.

Harviláková rovněž zmiňuje ve své publikaci problematiku časového faktoru:

„Pri prehliadkach na hradoch, zámkoch sa za výkon sprievodcu – tlmočníka podepisuje časový faktor, aký časový priestor má konkrétna prehliadková trasa, či sa rečník v závislosti od situačného kontextu dostáva do časovej tiesne a produkuje východiskovú správu v rýchlejšom tempe, alebo ju skrakuje a prehliadková trasa nadobúda dynamickejší charakter.“
(Harviláková, 2009, s. 147).

Zmínili jsme důvody, které mohou za to, že se průvodce zdrží na prohlídkové trase, i když provádí návštěvníky ve svém mateřském jazyce. S cizojazyčnými prohlídkami se průvodce zpozdí tím spíše, protože provázení v cizím jazyce je samo o sobě náročnější.

Časová náročnost prohlídky se samozřejmě prohlubuje, jak v prvním, tak ve druhém modelu. V prvním modelu je ovšem splnění časového faktoru náročnější. Je důležité si uvědomit, že pokud jde průvodce s cizojazyčným zájezdem za pomoci mediátora, zabere každá věta, která v zámku zazní, dvojnásobek času.

Tvrdí se, že s cizojazyčným výkladem se průvodce zdrží v zámku v průměru o 15 minut déle než s běžnou českou prohlídkou (Harvilaková, 2009, s. 146). Tuto statistiku mohu opět doložit ze své vlastní praxe. Nejednou jsem byl svědkem situace, kdy se průvodce ze zámku vrátil s prohlídkou za 120 místo za 50 minut.

Vyřešit tento problém není vždy v silách průvodce. Popíšeme si teď krátce nevhodné situace, které mohou nastat, pokud se průvodce dostane se skupinou do časové tísně:

- Průvodce začne s rychlejším podáváním informací.
- Průvodce zkrátí výklad na minimum, aby dohnal časovou ztrátu.
- Tlumočník nepřeloží vše, co průvodce řekl.

Cílem každého tlumočníka je co možná nejvěrohodnější mezikulturní transfer textu z výchozího jazyka do cílového jazyka.

Profesionální tlumočník – ale i průvodce – se musí neustále připravovat. Musí procvičovat paměť, pravidelně se věnuje studiu překládání a zdokonaluje se v něm. Je vhodné položit si otázku, jak se kromě neustálého zdokonalování má tlumočník nebo průvodce na správný překlad připravit. Důležitá je zejména příprava slovní zásoby – zmínili jsme už, že slovní zásoba je specifická a že pokud překládáme texty na hradech a zámcích, jedná se o texty, ve kterých se setkáme s historickou terminologií.

Možnosti přípravy slovní zásoby:

- a) Pomůckou může být vypracování si vlastního slovníku s danou slovní zásobou.
- b) Stereotypní větné konstrukce – průvodce pracuje s textem, který je ustálený, pomůže mu tedy, když se z něj naučí nazpaměť pár bodů, o nichž nebude muset přílišně přemýšlet během prohlídky.

I zde přispěji vlastní praxí, kdy jsem si vyhledával slovní zásobu, která se týká problematiky historie státního zámku Červená Lhota. Ve slovníčku mám popsané odborné

výrazy, které během prohlídky používám. Dále text, který jsem přeložil do německého jazyka, obsahuje jazykové šablony, které mi rovněž pomáhají a usnadňují zapamatování některých pasáží.

Na závěr této kapitoly je třeba uvést malé shrnutí:

„Od sprievodcu – tlmočníka sa pre zabezpečenie adekvátnej transformácie pri procese prevodu vyžaduje znalosť domácej kultúry a inak hovoriacich turistov, histórie, literatúry, architektúry, umenia z dôvodu relevantného, plnohodnotného, zrozumiteľného prenosu informácie do cieľového jazyka.“ (Harvilaková, 2009, s. 150).

4 Tlumočnické dovednosti a studium

Jedním z motivů studia filologických fakult je možnost získat překladatelské a tlumočnické dovednosti.

„Posoudíme-li podobu vysokoškolského studia cizích jazyků globálně, dojdeme k závěru, že v současnosti směřuje především 1) k získání potřebné kompetence v cizím jazyce zejména prostřednictvím 2) srovnávacího a kontrastivního studia cizího a mateřského jazyka. Zaměření na rozvoj lingvistické kompetence je významný rys, který charakterizuje celé studium, a takový přístup najdeme ve výuce všech odborných předmětů. Tvoří koncepční těžiště, ke kterému se postupně v míře odpovídající studovanému oboru připojují převodové kompetence, tedy schopnosti 3) převádět řečové produkty třetích osob, tj. a) překládat a případně b) tlumočit.“ (Rábeková, Vilímek, 2009, s. 194).

Hlavní dovednosti dobrého tlumočnicka můžeme rozdělit na dvě části:

- Řečové dovednosti:

Předpokládá se, že každý absolvent filologické fakulty, který se zabývá studiem translologie, bude profesionál, tedy že bude ovládat všechny úrovně všech svých pracovních jazyků.

Výkon tlumočnické práce je spojen s požadavky na kvalitní prezentaci translátu – to znamená hovořit jasně, hlasitě, využívat intonaci a pauzy během přednesu, a to po relativně dlouhou dobu (Rábeková, Vilímek, 2009, s. 195).

Ve zkratce si pouze vyjmenujeme podle Soni Rábekové a Vítězslava Vilímka, co se studenti během studia učí:

Artikulační cvičení, cvičení jazykolamů, přednášení plynulých – dlouhých textů, hospodaření s dechem, zásady hlasové hygieny, plynulost vyjadřování a koordinace rychlosti a správnosti (Rábeková, Vilímek, 2009, s. 195).

- Kognitivní dovednosti:

Na tlumočníka je během procesu překládání kladeno mnoho nároků, se kterými se musí vypořádat, proto se nezdívá stává, že i zkušený překladatel udělá chybu, i když se zrovna nejedná o nějak složité texty. Jazyková znalost je pouze jedna z věcí, na kterou si tlumočnick musí dávat pozor. Mnohem zrádnější je právě kognitivní část.

Opírajíc se o Gileho, tvrdí Vilímek a Rábeková, že příčinou těchto selhání jsou právě zvýšené nároky na kognitivní procesy tlumočníka. Tlumočnick disponuje určitým druhem takzvané mentální energie, jejíž množství je však kapacitně omezené, a tlumočení vyžaduje téměř všechnu tuto energii, v některých případech dokonce více, než je k dispozici. V takovém případě dochází ke zhoršení tlumočnického výkonu. (Rábeková, Vilímek, 2009, s. 196).

Dle Gileho dále identifikují Rábeková s Vilímkem v modelu tři základní kapacitní nároky:

- poslech a analýza;
- řečová produkce;
- paměťová operace.

Když opět připojím své vlastní poznatky, mohu říci, že za léta, co pracuji s cizojazyčnými návštěvníky, jsem se setkal s velkým množstvím tlumočnicků. Co se týká paměťové operace doby udržení informace, setkal jsem se s mediátory, kteří si nechali přednést text celé místnosti a poté jej více méně přeříkali.

Na druhé straně existují také tlumočnicki, kteří můj výklad překládali po každé větě, aby nezapomněli nebo nespletli zaznělé informace.

Na konci diskuze o průvodcovské a tlumočnické problematice je dobré ještě jednou shrnout předpoklady, které by měl mít dobrý překladatel a tlumočnick:

Celkové vystupování (gestikulace, mimika, neverbální projevy), informovanost a znalost reálií, všeobecné a odborné znalosti, fyziologické předpoklady (nervový systém, výkonnost, pohotovost), psychické předpoklady, racionální a mentální schopnosti, kreativita, racionální myšlení, flexibilita, schopnost empatie, schopnost pracovat v týmu. (Lauková, Melicherčíková, 2009, s. 160).

5 Odborný překlad

5.1 Definice odborného překladu

Existuje více definic, kterými by se dal popsat odborný překlad. Většina autorů se dokonce shoduje, že označení „odborný překlad“ nevystihuje zcela podstatu dané problematiky. Shodují se, že by prozatím definici odborného překladu označili jako opak k překladu uměleckému. V některých pramenech také můžeme narazit na obrat „neumělecký překlad“.

„Někdejší zúžený pohled, který vedl k užívání názvu technický překlad (zkráceně místo překlad technických textů), patří minulosti a nezachrání jej ani fakt, že technické obory ve svém souhrnu pravděpodobně mají převahu nad obory jinými, pokud jde o kvalitu výměny informací. Nastoupil tedy širší pojem „odborný překlad“.“ (Horová, 2010, s. 63).

Pravdou zůstává, že označení odborný text je velice široká oblast. Jako odborné texty můžeme chápat vedle doktorandské disertace, brožury na různá témata, návod k obsluze myčky, žehličky, novinové články atd.

Ilek rozumí odborným překladem zejména překlad textů z různých oblastí (z přírodovědy, techniky či společenských věd jako je filosofie, sociologie, historie nebo pedagogika) (Ilek, 2010, s. 78).

Veselá uvádí definici odborného textu od Rostislava Kocourka, která zní takto:

„Pod odborným jazykem představuje predovšetkým prirodzený jazyk doplnený brachygrafickými prostriedkami, pričom sa zameriava hlavne na jeho písomnú podobu. Pole posobnosti takto vymedzeného útvaru sa podľa neho nachádza niekde medzi bežne používaným jazykom a umelými jazykmi.“ (Veselá, 2009, s. 227).

5.2 Vlastnosti odborného překladu a klasifikace odborných stylů

Opírajíc se o Rostislava Kocourka a Jozefa Mistríka popisuje Veselá vlastnosti, které lze pozorovat u odborného překladu:

- významová přesnost,
- systémovost pojmů,
- emocionální neutrálnost,
- formální a významná finanční úspornost (Veselá, 2009, s. 228).

Inspirován E. Hošnovou, mluví Žváček v rámci odborného stylu o níže uvedené klasifikaci:

- 1) Vědecký text – posluchačem je především vědecká veřejnost.
- 2) Naučný text – adresáti jsou lidé, kteří dosáhli úplného vzdělání v daném oboru, avšak jejich činnost je zaměřena spíše na praktickou stránku věci a je třeba, aby se pravidelně seznamovali s výsledky výzkumů.
- 3) Učební text – pro studující posluchače.
- 4) Popularizační text – poučení širší veřejnosti (Žváček, 1995, s. 17).

- Další rozdělení neuměleckých textů uvádí Šebestová a Šebesta: Texty rozeznáváme tedy jako: Umělecko-naučný, publicistický, vědecko – populární, odborný ekonomický, společenskovědní a v poslední řadě vědecko – technický. (Šebestová, Šebesta, 2010, s. 215).

Text, který jsem překládal, a jehož problémy pro průvodce budu analyzovat v praktické části, by v tomto rozdělení patřil do kapitoly umělecko-naučných textů. Tyto texty bývají specifické tím, že pro překladatele jsou tvrdým oříškem. Jejich překlad vyžaduje velmi dobrou přípravu. Dále je třeba textu velmi dobře rozumět a ovládat velké množství termínů.

5.3 Terminologie odborného jazyka

Terminologie se dá nazvat alfou a omegou překladatelské činnosti. Odborný překlad pracuje s terminologií mnohem více než překlad umělecký.

„Vedle tradičních termínů vznikají neustále nové, ale zásobování novými termíny by mělo být řešeno pružným vydáváním terminologických slovníků a jiných studijních materiálů.“ (Horová, 2010, s. 64).

Precizní překlad specifických termínů je zvláště důležitý pro odborný překlad, jehož překladatel si nemůže dovolit být nepřesný. Překladatel uměleckého textu může být více subjektivní, uvolněný, dokonce si může dovolit vnést do translace svůj osobní názor. Případná menší chyba v překladu nemusí být recipientem buď vůbec vnímána anebo může být považována za zpestření textu. V některých odborných překladech by i menší chyba mohla mít katastrofální následky. Eva Horová uvádí příklad se souborem povídek jednoho českého autora, kdy se v díle nejméně dvakrát objevil překlep „naš elektronový věk“ a to zřejmě místo

výrazu „elektronický věk“. Tohle je jedna z chyb, která by v odborném textu mohla mít nedozírné následky. (Horová, 2010, s. 65).

Příkladem jedné z odborných terminologií nám může být lékařská terminologie. Tato terminologie je využívána lékaři po celém světě, aby nemohlo dojít k situaci, ve které se dva lékaři nejsou schopni domluvit. Jak jsem na tomto jednoduchém příkladu chtěl ukázat, daný odborný text je využitelný pouze pro určitou skupinu vědců či čtenářů.

- Scapula – část lidského těla (kost lopatka)
- Fractura – v překladu znamená zlomenina
- Hypertenze – tento odborný název vystihuje problém s vysokým tlakem

Lidé (tedy laici), kteří se běžně v lékařském prostředí nepohybují, nemusí být vůbec s těmito termíny obeznámeni, běžně je nepoužívají, neznají jejich pravý výraz.

5.4 Funkce odborného jazyka

Hlavní a nejdůležitější funkcí jazyka zůstává funkce dorozumívací. Dle Kocourka stanovuje Veselá nejznámější funkce jazyka ty, které vysvětluje R. Jackson. (Veselá, 2009, s. 228).

- Referenční, emotivní, výzvodá, poetická, metalingvistická.

Zvláštní funkce, která je uváděna, je tzv. *fonctio phatique* – cílem této funkce není dorozumívání v primárním slova smyslu, nýbrž udržuje kontakt mezi řečníkem a adresátem. (Veselá, 2009, s. 228).

5.5 Translace odborného textu

Podle Milana Hrdličky se i dnes můžeme setkat s názory, že překlad odborného neuměleckého textu je méně náročnější než překlad textu uměleckého (Hrdlička, 2010, s. 67).

Uvedeme si dva důvody, kvůli kterým je překlad odborného textu podceňován:

- 1) V teoretické literatuře je možno se setkat s názorem, který říká, že termíny se nepřekládají. „[...], *termíny se zásadně nemají překládat, ale prostě substituovat*“ (Hrdlička, 2010, s. 67).

- 2) Dalším důvodem, pro který bývá překlad odborného textu podceňován, je potřeba zcela minimální interpretace. Interpretace je totiž považována za otázku talentu, mistrovství, umění a kreativity.

„Při překladu odborného textu je soustředěna pozornost především na otázky přesného významu a jeho adekvátního vyjádření. V odborném překladu je do značné míry vyloučen subjektivní prvek výrazu.“ (Hrdlička, 2010, s. 68).

Jazyk, i když si to mnohdy neuvědomuje, je nedílnou součástí našich každodenních životů. Postupem času samozřejmě docházelo ke změnám v komunikaci a ke změnám v oblasti znalosti jazyků. *„Protože bez překladu a dnes zřejmě ještě více bez tlumočení si alespoň zatím, vzhledem k úrovni znalosti jazyků – nedovedeme současný svět představit“* (Hrdlička, 2010, s. 69).

5.5.1 Specifika odborného textu

O charakteru odborného textu můžeme říci, že se vyznačuje především svou:

- Logičností, přesností, jednoznačností či sevřeností jazykového výrazu

(Hrdlička, 2010, s. 71).

Za nejtypičtější znak odborných překladů jsou považovány termíny a terminologická sousloví.

O termínech můžeme říci, že jsou to slova nebo sousloví, která přesně označují předměty nebo jevy v určité odborné oblasti (Hrdlička, 2010, s. 71).

Termín nemusí mít v obou jazycích, kterých se překlad týká, stejnou či podobnou strukturu. Termín, který v jednom jazyce lze vyjádřit jednoslovně, se vyjádří v jazyce druhém souslovím. Termíny jsou obvykle slova, která jsou přejata z jazyka spisovného, ovšem ztrácejí svůj obecný význam. Nabývají význam, který je pro ně definovatelný v odborném jazyce.

Jazykové šablony: jedná se o jednu ze specifických lexikálních jednotek, se kterými se v textu můžeme setkat. Jedná se o slova nebo spojení slov, které se v textu často opakují.

„Jazykové šablony jsou strukturně různé, ale na druhé straně mají i společné rysy. Vznikly kombinací jednotek odborné slovní zásoby a běžně užívaných slov.“ (Hrdlička, 2010, s. 72).

Zmíněné jazykové šablony samozřejmě bývají problémem, a to jak po stránce gramatické, tak po stránce lexikální. Jsou to tedy ustálené výrazy, které nejsme schopni plynule přeložit, pokud se s nimi nesetkáváme častěji z hlediska překladu.

Jazykové šablony mají tyto výhody:

- Zkratkovitost
- Úspornost dané myšlenky
- Směřují k intelektuálnímu projevu (Hrdlička, 2010, s. 72).

Podle Žváčka se odborný překlad specifikuje a vymezuje především v rovině slov a gramatiky. „*Příčemž se pod termínem gramatika rozumí morfologie a syntax jazyka*“ (Žváček, 1995, s. 19).

Dalším specifikem odborného překladu je syntaktická komprese. „*Jde v podstatě o to, že při stručnějším a kratším vyjádření myšlenek obsahuje jazyková jednotka více informací, než je tomu v textu, v němž se syntaktická komprese neuplatňuje.*“ (Hrdlička, 2010, s. 72).

Syntaktické prostředky, které se mohou v textech využívat, jsou:

- Neosobní věty
- Pasivní konstrukce
- Věty s neurčitým nebo pasivním podmětem

Dle Ilka se v odborných textech můžeme často setkat se stereotypními konstrukcemi.

„*Např.: der hohe Gehalt... fremde Zusätze .... spezifisches Gewicht.*“ (Ilek, 2010, s. 80). Při překladech bývá velmi často využíváno těchto prostředků:

- Substantivum verbale (přídavná jména slovesná)
- Adverbia a adjektiva v komparativu a superlativu
- Preference jmenného vyjádření před slovesným
- Polovětné vazby
- Hojnost substantivních řetězců (Ilek, 2010, s. 80).

Naopak v odborných překladech nedochází k uplatnění určitých prvků lexikálních jako prvky emocionální a expresivní.

5.5.2 Syntax odborného překladu

Autoři, kteří se zabývají problematikou odborných textů, mimo jiné zkoumají, zdali lze pozorovat v odborných textech nějakou zvláštní a pro ně charakteristickou stránku syntaktickou.

Ilek tvrdí, že je pro stavbu věty možné uvést v podstatě cokoliv:

„Uplatnění logického principu ve výstavbě větších celků a vět objektivní slovosled, dost značnou jednostrannost bud' ve využití nejprostší souřadné stavby družích, kde se vyskytuje hojně výčtů, na druhé straně je tu hojnost složitých souvětí s velikou diferenciací pořádných spojek a vůbec hojná frekvence spojovacích prostředků.“ (Ilek, 2010, s. 80).

U odborných textů se často setkáváme s polovětnými konstrukcemi, dále s hojným užíváním pasiva a neosobních vyjádření, pro které v němčině využijeme *man* – které nám neudává konatele. Dalším znakem je vysoký výskyt věty dvojčlenné. Věty bývají bohaté na informace. V textech se dále můžeme setkat s velkým množstvím ukazovacích zájmen, předložek, částic, příslovcí a vsuvek.

„Také čehosi, co bychom mohli nazvat odbornými kolokvialismy jako: asmentioned above, ...in other words, ...in some cases, ...on principle, ...consequently, ...generallly ...apod.“ (Ilek, 2010, s. 80).

5.5.3 Ekvivalence v odborném překladu

Každý text je vytvořen pro určitou skupinu čtenářů. Odborné texty jsou určeny čtenářům, kteří jsou přesně vymezeni a zajímají se o konkrétní problematiku, jíž se daný odborný text zabývá. Jako příklad použijeme biologii. Biologické texty jsou napsány pro biologii a rovněž jejich překlad je určený biologům. Mohlo by se stát, že vědec z jiné oblasti by texty nemusel pochopit z důvodu specifické terminologie

„Tak např. výrazový standard fyzikálních textů je jiný než textů historických či ekonomických. Každý překladatel musí vycházet z uvědomění si typologie odborných textů, neboť zde má větší úlohu právě typologie, menší úlohu autor.“ (Man, 2010, s. 130).

Vědecký text nekultivuje formu, nýbrž přebírá tvar, tedy i žánr automaticky. Vědec, který je autorem nějakého článku, na rozdíl od literáta nekultivuje formu jako takovou.

Struktura odborného textu je dichotomická, což znamená, že závisí jednak na gramatickém plánu a jednak na plánu lexikálním. Odborný text je vyprávění autora o výpovědi reálného světa. Pro lepší vysvětlení se dá také říci, že odborný text je převážně

výčtem informací z určitého oboru. Konotace či citový vztah k dané skutečnosti tedy nejsou pro odborný text vhodným doplněním. (Man, 2010, s. 131).

Základem každého překladu je ekvivalent. „V současné literatuře z teorie překladu se ujímá používání termínu ekvivalent ve vztahu k menším úsekům textu, zatímco ve vztahu k větším celkům (např. k celému uměleckému dílu) se začíná používat pojem adekvátnost.“ (Žváček, 1995, s. 23).

Typy ekvivalentů dle Žváčka:

- Přímé ekvivalenty
- Kontextové ekvivalenty
- Funkční ekvivalenty (Žváček, 1995, s. 23).

O přímých ekvivalentech hovoříme tehdy, pokud nastala shoda mezi jednotkami výchozího jazyka a jazyka cílového.

Kontextovým ekvivalentem rozumíme případ, kdy má překladatel k jednotce z výchozího jazyka pomocí slovníku řadu synonymních výrazů. V tomto případě je potřeba správně pochopit kontext, aby vybrané slovo působilo jasně a srozumitelně a aby vystihovalo podstatu věci. Jak už bylo zmíněno, v odborném textu může mít i sebemenší chyba fatální následky.

V dnešní době se v překladu používá především funkční ekvivalent. Tento ekvivalent vyjadřuje situaci, kdy jazykové prostředky v cílovém jazyce zcela chybějí. Pak nastává náhrada jednotky výchozího jazyka za jednotku druhého jazyka, která jí sice zcela neodpovídá, což znamená, že se bude lišit po stránce gramatické či sémantické, avšak adekvátně předává informaci o originálním celku.

Man podobně jako Žváček uvádí, že problematiku doslovného, ale významově nepřesného překladu lze překonat pomocí tzv. překladové transformace. „Překladovou transformací budeme rozumět operaci, při níž se překládaná jednotka VJ změní v CJ formálně v jinou, tzn. ve svůj transform, při zachování obecného invariantu obsahu.“ (Man, 2010, s. 130).

Prováděné transformace se týkají jak stránky gramatické (mluvíme o takzvané gramatické transformaci), tak stránky lexikální (mluvíme o takzvané lexikální transformaci).

„Gramatická transformace je operace, která spočívá v záměně překládané syntaktické konstrukce jinou, při které se mění pouze mluvnická kategorie, ale nemění se její lexikální obsah.“ (Man, 2010, s. 132).

„Lexikální transformace je operace, která spočívá v záměně překládané lexikální jednotky jednotkou s jinou sémantickou motivací čili při níž dochází k změně pozorovacího východiska, založeného na jiných příznacích překládaného pojmu.“ (Man, 2010, s. 132).

Ona lexikální transformace je jeden z překladatelských postupů, v případě odborného textu však bývá používána méně často než u textu literárního, a to právě kvůli přesnosti a jednoznačnosti odborného textu.

Důležitou otázkou, na kterou se dnešní výzkumy v oblasti překladu zaměřují, je, jak překládat termíny.

- Pokud jsou v obou jazycích vypracovány termíny pro danou problematiku, uvede se při překladu daný termín.
- Když se ale systém překladu v daném jazyce teprve začíná budovat, je potřeba překládat termín podle slovotvorných zákonitostí daného jazyka.

Man tvrdí, že se konfrontace terminologie považuje za klíčovou oblast. Pokud se ptáme, jak zvládnout příslušnou ekvivalenci, je důležité si uvědomit, jaké prostředky má k dispozici překladatel nebo tlumočník. Správný tlumočník, kromě toho, že by měl znát tzv. stavební kámen daného jazyka, čímž je slovní zásoba, musí také znát pravidla pro správné generování vět. (Man, 2010, s. 134).

Pro slovní zásobu jsou důležité slovníky. Man uvádí, že v případě odborného překladu půjde o dva typy slovníků:

- Terminologický slovník (v těchto slovnících najdeme různé termíny, slovník volíme vždy podle toho, kterou oblast překládáme).
- Slovník odborných textů (tento typ slovníku by měl překladatelům pomoci se zmiňovanými jazykovými šablonami, či různými vědeckými obraty) (Man, 2010, s. 135).

Je však jasné, že překladatelé se na slovník nemohou spolehnout vždy zcela. Obzvláště u jazyků, u kterých nová terminologie teprve vzniká, se nezdá stává, že slovníky nestačí být aktualizovány a slova, která již mohou být v dané odborné terminologii používána, ve

slovníku chybí. I když jsem u kompetencí tlumočnicků a překladatelů mluvil o tom, že mají být vzděláni v oblasti, které se jejich překlad týká, nemohou se orientovat ve významech všech slov. Pokud nastane takový případ, přistoupíme, k již zmíněné překladové transformaci.

5.5.4 Teorie překladu jako samostatná věda

Někteří vědci, literáti či lingvisté si myslí, že teorie překladu by měla být brána jako samostatná věda. Na druhé straně najdeme vědce, kteří se opírají o tvrzení, že teorie překladu nenese prvky samostatné vědní disciplíny, kterými jsou například:

- Vlastní základní axiomata, teze, hypotézy, specifické metody bádání. (Ilek, 2010, s. 76).

Ilek říká, že hlasy zastánců ani hlasy odpůrců nesmí být podceňovány. Zároveň ale dodává, že každá věda, která se zrodí z jiných věd, je z počátku nedokonalá a má před sebou hodně dlouhou cestu, než dospěje.

Vědy, ze kterých může vycházet teorie překladu, jsou:

- sémantika, obecná lingvistika, speciální lingvistika, etnografie, estetika, teorie literatury, psychologie (Ilek, 2010, s. 76).

„Východiskem obecných úvah o překladu je objektivní fakt, že týž obsah sdělení může být uskutečněn různými prostředky, a to jak různými znakovými systémy, tak i různými postupy uvnitř tohoto systému.“ (Ilek, 2010, s. 76).

K této definici uvádí Ilek (2010, s. 76). věcný příklad s vyrozuměním: *Kouření zakázáno – Rauchen verboten – Défense de fumer* může mít nejen jiné formy v našem mateřském jazyce, ale i v jazycích jiných. Můžeme říci například *Zákaz kouření*, dokonce tuto problematiku můžeme vyjádřit ikonickým ztvárněním.

Ilek (2010, s. 76). rozdělujeme tři hlavní druhy převodu z jazyka výchozího do jazyka cílového:

- 1) Opis – může probíhat v rámci jednoho jazyka
- 2) Překlad – převod do jiného jazyka
- 3) Transmutace – je převod mezisemiotický

Překlad chápeme jako převod do jiného přirozeného jazyka. K přirozeným jazykům můžeme zařadit i jazyky umělé (např.: esperanto, Ido, Novial)

Př.: „Newton vyjádřil zákon gravitace v tomto smyslu, že tělesa se přitahují silou, která je přímo úměrná součinu jejich hmot a nepřímo úměrná vzdálenosti, přičemž tu působí stálý činitel (konstanta). Jestliže tuto větu vyjádříme vzorcem $F = kmM/r$, provedli jsme transmutaci. Když někdo vyhledá Newtonovu latinskou formulaci v jeho základním díle *Philosophiae naturalis principia mathematica* a najde pro ni odpovídající formulaci v jiném jazyce, uskutečnil (mezijazykový) překlad.“ (Ilek, 2010, s. 77).

6 Text

Dle slovníku Duden můžeme dělit texty na následující:

- 1) Zu einem Musikstück gehörende Wörter;
- 2) (Als Grundlage einer Predigt dienende) Bibelstelle z. B. über einen Text predigen;
- 3) Unterschrift zu einer Illustration, Abbildung;
- 4) Stück, Auszug aus einem Buch und schriftlich fixierte im Wortlaut festgelegte, inhaltlich zusammenhängende Folge von Aussagen. (URL 1)

Co si vlastně pod pojmem text můžeme představit?

text, -u m (l) **1.** lingv. obsahově i formálně relativně celistvý, uzavřený, spojitý útvar znakové povahy, výsledek záměrné komunikační aktivity jedince n. partnerů v urč. situaci s urč. komunikačním cílem a ztělesňující v sobě zároveň kreativní proces jeho tvorby; *mluvený, psaný, tištěný t.; mnohojazyčný t.; kanonický t.; liter. t. poslední ruky* **2.** hud. slovní podklad písně k notám; *hudební t. notový zápis hud. díla* **3.** polygr. stupeň velikosti tiskařského písma (20 bodů = 7,520 mm) **4.** dipl. střední část listiny obsahující celé právní ustanovení a jeho zaručení; **textový** příd.: *t-á úprava*; div. *t-é zkoušky* s textem; lingv., liter. *t-á varianta* čtení, různočtení; *t. pramen* znění textu, na kt. je prokázána autorova účast; *t-á kritika* textologie; **textově** přísl.

(URL 6)

Text můžeme popsat následujícími vlastnostmi:

- Komplexnost, spojitost, informativnost, organizovanost, zapojení do kontextu a komunikační situace

7 Požadavky a problematika překladu v dnešní době

Opírajíc se o J. Levého dělí Krejčí požadavky na překlad v dnešní době do tří kategorií:

- 1) překlad vnitrojazykový
- 2) překlad mezijazykový
- 3) překlad mezisémiotický (Krejčí, 2015, s. 54).

Vnitrojazykový překlad můžeme chápat jako výklad pojmů v mateřském jazyce.

Mezijazykový překlad je klasický překlad z jednoho jazyka do druhého a jeho definicí jsem se již ve své práci zabýval.

Překlad mezisémiotický nastává v případech, kdy popis obrazu převedeme do mluvené podoby.

Pro dnešní dobu je snahou chápat překlad jako originál, mít o přeloženém díle povědomí jako o celku, a ne pouze reprodukovat jednotlivé textové elementy a překládat doslova výchozí text. Tento problém se většinou týkal dřívějších dob, o kterých byla zmínka v kapitole novodobé dějiny překladu.

Překladatel by neměl původní dílo pouze reprodukovat, měl by sice využít elementy z originálu, ale pouze jejich funkční stránkou. Jinak by měl tyto elementy nahradit elementy vlastního jazyka, které nám nastíní totožný obsah daného díla.

Jak vyplynulo z výpovědí některých autorů odborné literatury, největším problémem pro překládání v dnešní době je nedostatek odborného materiálu, se kterým by mohli pracovat. Mám tím na mysli především odborné slovníky pro jednotlivé obory, které často nejsou na takové profesionální úrovni, na jaké by být měli. Problém nastává také u nově vznikajících disciplín, kde se termíny vyvíjejí rychleji než aktualizace slovníků.

Během práce na teoretické části jsem získal spoustu nových a užitečných informací o překladu jako takovém, zvláště pak o překladu odborném. Nové znalosti jsem využil během překladu lektorského textu a jeho analýzy v empirické části.

II. Praktická část

Praktická část je spojena s mou prací na státním zámku Červená Lhota, kde v roce 2017 vznikla zcela nová expozice, která vrací návštěvníky do doby posledních majitelů, tedy na přelom 19. a 20. století. Text pro průvodce, jehož autory jsou kastelán zámku PhDr. Tomáš Horyna a Bc. Roman Dáňa, vznikl pouze v českém jazyce. Mým úkolem bylo umožnit návštěvu a plnohodnotný výklad také německy mluvícím turistům, a proto jsem český sylabus přeložil do němčiny. Přeložený text je k nahlédnutí v příloze, praktická část se týká analýzy překladu tohoto textu a problematiky, kterou překlad mezi českým a německým jazykem přináší. Dále se mi podařilo kontaktovat potomky bývalých majitelů zámku, kteří v dnešní době žijí v Rakousku. Jelikož i oni byli přítomni slavnostního otevření nové expozice, přikládám zde rozhovor, který jsem s nimi vedl.

1 Rozhovor s potomky knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein

Státní zámek Červená Lhota je v pořadí třetí nejnavštěvovanější památkou v jižních Čechách. Zámek se nachází v rukou státu již od roku 1945, kdy byl na základě Benešových dekretů znárodněn. Poslední ovšem nejvýznamnější rodina, která zámek obývala, byla knížecí rodina Schönburg – Hartenstein. Členové rodiny ještě v dnešní době vlastní některá panství v zahraničí a ani na Červenou Lhotu nikdy nezanevřeli. S některými členy rodu Schönburgů jsme neustále v kontaktu, dvakrát až třikrát do roka nás na zámku poctí svou návštěvou. Poslední návštěva se odehrála právě při příležitosti otevření nové expozice v dubnu 2017. Na slavnostní otevření se přijeli podívat Johann Karel Schönburg se svou manželkou Karin, jejich dětmi a vnoučaty. Poté, co jsem s nimi, jakožto jejich průvodce v zámku strávili několik hodin, se mi podařilo pro svou empirickou část bakalářské práce získat krátký rozhovor s Johannem Karlem Schönburgem a jeho zetěm architektem Bernhardem Kurzweilem. Rozhovor obsahuje čtyři otázky a jeho hlavním cílem je zjistit, jak se potomkům bývalých majitelů líbí nová expozice.

S architektem Bernhardem Kurzweilem jsem byl v kontaktu ještě o pár měsíců později, a to když jsem dokončoval překlad německého textu. Díky jeho kontrole a některým připomínkám disponuje zámek plnohodnotným německým textem, který mohou používat naši zaměstnanci, když po zámku provázejí německy mluvící turisty.

Das kurze Gespräch mit den Mitgliedern der Familie Schönburg-Hartenstein.

1) Wie gefällt Ihnen die neue Exposition des Schlosses Červená Lhota?

Ich und so auch meine Familie waren von der Ausstellung begeistert. Durch den persönlichen, familiären Bezug meiner Frau ist es für uns natürlich noch zusätzlich interessant, aber auch für andere Besucher glaube ich bieten Sie einen großartigen Einblick in die Geschichte des Schlosses und der ehemals dort lebenden Familie. Gerade weil sehr viel persönliche Information geboten wird und persönliche Dinge ausgestellt werden, entsteht der Eindruck, das Schloss ist noch immer bewohnt und die Fürstenfamilie nur vorübergehend nicht anwesend, was dem Besucher einen besonders authentischen Eindruck macht.

2) Wie gefällt Ihnen die Besichtigung, die ich für Sie machte?

Ihre Führung war sehr gut, inhaltlich spannend und gut verständlich, ich gratuliere Ihnen zu ihren hervorragenden Deutschkenntnissen. Sie waren perfekt vorbereitet und haben hohe Kompetenz vermittelt.

3) Fanden Sie einige Nachteile während der Besichtigung?

Wie bereits oben erwähnt, haben Sie einen wunderbaren Einblick in das Leben der Fürstenfamilie gegeben. Nachdem ich die Familie ja kenne, ist für mich schwer zu beantworten, wie stark der Eindruck für jemanden ohne Vorkenntnisse ist, aber ich glaube, er ist sehr stark.

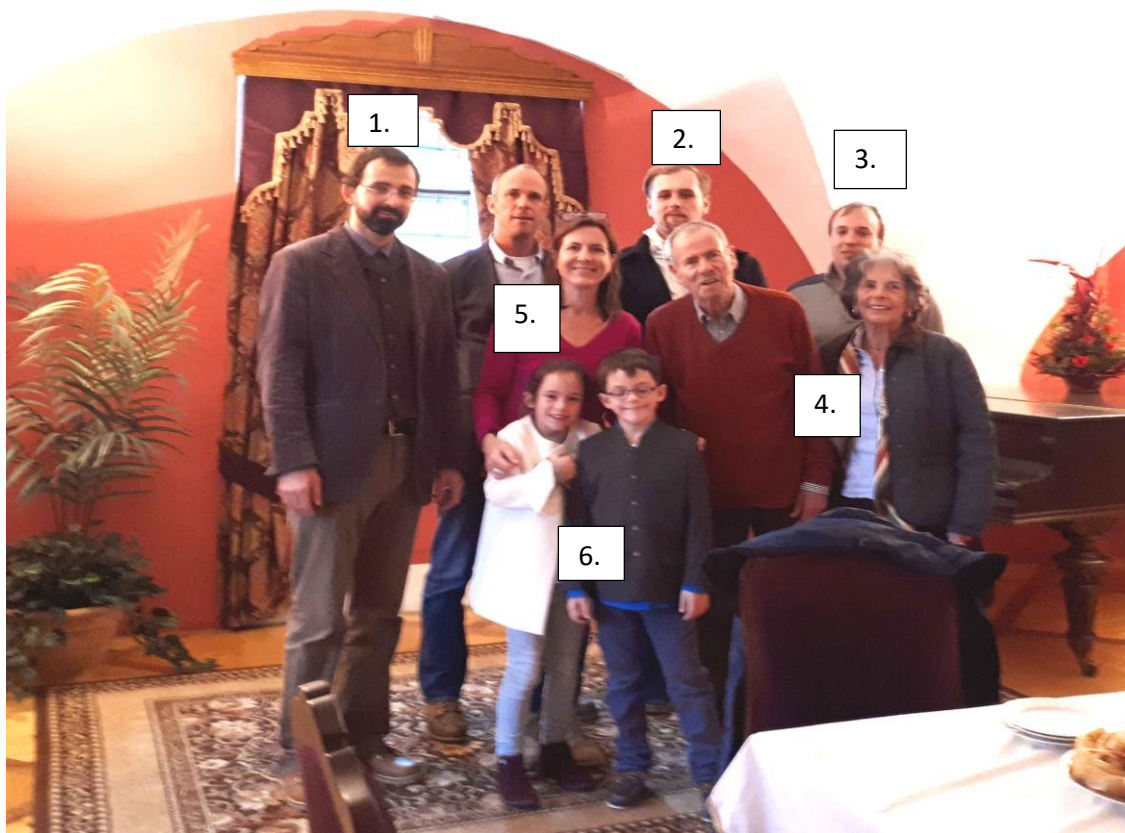
Ihre Kompetenz, die wunderschöne Renovierung bzw. Instandhaltung des Schlosses, die ausgewogene Mischung zwischen historischen und familiären, privaten Informationen machen den Besuch auf Červená Lhota zu einem schönen Erlebnis, das ich gerne weiterempfehle.

4) Warum denken Sie, dass die Touristen dieses Schloss so oft besuchen?

Ich kann gut verstehen, warum es eines der meistbesuchten Schlösser der Tschechischen Republik ist, dank Ihnen und Ihrer Kollegen vor allem dem offensichtlich sehr gewissenhaften und kompetenten Kastellan.

Die Beschreibung der Fotografie: (Fotografie číslo 1.)

- 1) Kastellan des Schlosses
- 2) Vertreter des Kastellans
- 3) Schlossführer Michal Dedek
- 4) Prinz Johann Karl Schönburg mit seiner Ehefrau Karin
- 5) Tochter des Prinzen Johann mit ihrem Mann (**Dipl. Ing Bernhard Kurzweil**)
- 6) Enkelkinder des Prinzen Johann

1.1 Psaný text vs. mluvený text

Ač byl text překládán do písemné podoby, bude využíván především při ústních projevech, a to při německých prohlídkách, které se na Červené Lhotě, vzhledem k její popularitě, konají několikrát do měsíce.

V jazyce tedy mluvíme o dvou základních formách:

- o formě písemné
- o formě mluvené (URL 2)

Obě formy, ač spolu do jisté míry souvisí, jsou charakteristické jinými prvky.

Specifika písemné formy jazyka:

„S psaným textem je obvykle spojována připravenost, větší formálnost, složitější tematika, dekontextualizovanost, vyvázanost ze situace, státnost, spíše abstraktní, racionální povaha, objektivnost, analytický, logický přístup, vysoká organizovanost, uspořádanost, integrovanost, kontinuitnost, explicitnost a určitost. Pro psaný text jsou příznačné komplexní syntaktické struktury, složitá souvětí s vícestupňovou hypotaktickou hierarchií, kondenzace, nominalizace. Při členění psaného textu se využívá hlavně interpunkce. Psaný projev má většinou charakter monologický a je realizován standardní varietou jazyka.“ (URL 2)

Specifika mluvené formy jazyka:

„Naproti tomu pro mluvené projevy je příznačná nepřipravenost, spontánnost, neformálnost; jednodušší tematika, silná vazba na situaci, dynamičnost, subjektivnost, emocionální zaujetí, značná konkrétnost, nízký stupeň organizovanosti a uspořádanosti, fragmentárnost, implicitnost, neurčitost.“ (URL 2)

1.2 Identifikace problematických jevů

Po přeložení textu do německého jazyka jsem identifikoval celkem šest kategorií, které se během překladu zdály problematické. Bylo tedy zapotřebí doplnit přeložený text i o vysvětlení těchto problematických částí, aby ostatní kolegové měli o textu co největší množství informací.

Zprvė při překladech narážíme na problém s vlastními jmény, či příjmeními. Dalšími problematickými kategoriemi jsou zeměpisné názvy (toponyma), úřední tituly, udělované řády, stavební styly, řadové číslovky a německé fráze, které volně přeložit nemůžeme. Jednotlivé problémy budou prezentovány v samostatných podkapitolách. Problematické jevy budu uvádět jak v českém, tak v německém jazyce a přidám k nim vždy příklady z textu, který jsem přeložil. Před samotným překladem jsem se inspiroval paralelními texty z německých a rakouských zámků.

1.2.1 Překlad vlastních jmen

K analýze jsem použil pouze jména, se kterými jsem se setkal během práce na překladu lektorského textu.

Vlastní jména

Jména v českém jazyce	Jména v německém jazyce
Ludvík	Ludwig
Jan	Johann
Vilém	Wilhelm
Lucie Otýlie	Lucia Otýlia
Karel	Karl
Jáchym	Joachim
Josef Alexandr	Joseph Alexandr
Evžen	Eugen
Františka	Fanny
Jindřich Eduard	Heinrich Eduard
Marie Pavlína	Maria Pauline
Eleonora	Eleonore

Karolína Josefína	Caroline Josephine
Sofie	Sophie
Markéta	Margarete
Bedřich	Friedrich

Příjmení

Příjmení v českém jazyce	Příjmení v německém jazyce
Černínové	Czernin
Rutové	Ruth
Schwarzenbergové	Schwarzenberg
Lobkovicové	Lobkowitz
Schönburgové	Schönburg

Překlad vlastních jmen je velmi složitý. Dnes existují tři způsoby, jak může překladatel s překladem vlastních jmen naložit.

- 1) *„Překladatel užívá jména v původní cizojazyčné podobě, ovšem s příslušným deklinačním začleněním do českého kontextu a s (případnou) nezbytnou změnou grafické podoby (většinou transkripce jména), danou zpravidla i typografickými možnostmi češtiny.“ (URL 3)*
- 2) *„Překladatel volí smíšený postup: u některých osob volí původní podoby rodných jmen, u jiných jejich české ekvivalenty, zejména u tvarů domácích.“ (URL 3)*
- 3) *„Překladatel volí pravopisně počestěné podoby jmen, resp. české ekvivalenty (překlady) jmen.“ (URL 3)*

V analýze mého překladu jsou použita jména v německém jazyce. Vypadá to jistě lépe z hlediska cizojazyčných návštěvníků a je vidět, že průvodce ovládá danou problematiku.

Příklady překladů vlastních jmen z analyzovaného textu:

- Der bekannteste Schlossgast war jedoch der Komponist **Karl Ditters** von Dittersdorf.
- Der bedeutende Vertreter war **Prinz Johann** Schönburg-Hartenstein.
- Das erste Mitglied der Fürstenfamilie hieß **Heinrich Eduard** Schönburg-Hartenstein und arbeitete als Major der österreichischen Armee.

- Seine erste Frau hieß **Maria Pauline** Schwarzenberg aus Hluboká nad Vltavou.
- Die kleine Karikatur neben der Tür zeigt uns **Margarete** von Tirol. Die Leute kennen sie als die hässlichste Dame der europäischen Geschichte. Ihr Mann hieß **Johann Heinrich von Luxemburg**.
- Auf dem Porträt neben der Tür ist der letzte Schlossbesitzer aus der Familie Slavata, **Johann Karl Joachim Slavata**.
- Auf dem zweiten Porträt ist seine Frau **Pauline Caroline Iris von Schwarzenberg**.
- Auf dem letzten Porträt ist der Prager Erzbischof **Friedrich von Schwarzenberg**.
- Neben der Glastür hängt ein Aquarell, das **Fanny Czernin** malte (Johanns Schwester).
- In diesem Raum wohnte **Friedrich** Kamaryt. **Friedrich** war der beste Freund der Familie Schönburg-Hartenstein, aber vor allem war er der Pfarrer in Deštná. In diesem kleinen Dorf wirkte er 46 Jahre.

1.2.2 Překlad geografických názvů (toponym)

Dalším překladatelským oříškem bývají často geografické názvy. Během překladu lektorského textu jsem se setkal s následujícími toponymy.

1) Státy

České názvy:	Německé názvy:
Nizozemsko	Niederlande
Rumunsko	Rumänien
Rakousko	Österreich
Lichtenštejnsko	Lichtenstein
Kolumbie	Kolumbien
Rusko	Russland
Uzbekistán	Usbekistan

2) Obce

České názvy:	Německé názvy:
Červená Lhota	Rote Lhota
Rybňany	Rybňany – nepřekládáno
Dírná	Dírná – nepřekládáno
Chlum	Chlum – nepřekládáno
Jindřichův Hradec	Neuhaus
Hluboká nad Vltavou	Hluboká an der Moldau
Vídeň	Wien
Paříž	Paris
Černovice	Černovice – nepřekládáno
Deštná	Deštná – nepřekládáno
Kamenice nad Lipou	Kamenice nad Lipou – nepřekládáno

Typy překladu geografických názvů:

- 1) „*Německý geografický název s běžně užívaným českým ekvivalentem.*
- 2) *Německý geografický název s existujícím, ne však běžně užívaným českým ekvivalentem.*
- 3) *Německý geografický název bez existujícího českého ekvivalentu.*“ (Konvička, 2017, s. 50).

V prvním případě je překladatel takřka nucen použít český ekvivalent, protože se dá říci, že daný ekvivalent je již tak pevně zakotven, že jeho nepoužití by mohlo být považováno za překladatelovu chybu (Konvička, 2017, s. 50).

Příklady:

Vídeň – Wien, Drážďany – Dresden, Paříž – Paris, Köln am Rhein – Kolín nad Rýnem,

Praha – Prag

V dalším případě sice pro německý název máme v českém jazyce ekvivalent, ovšem jeho použití již není takovou samozřejmostí jako v prvním případě. V tomto případě víceméně záleží na překladateli, a také může hrát roli do jakého období je text zasazen (Konvička, 2017, s. 51).

Příklady:

Chotěbuz – Cottbus, Budyšín – Bautzen

V poslední řadě jsou to tedy německé názvy, u kterých nenajdeme český ekvivalent a je třeba je uvádět v originále (Konvička, 2017, s. 52).

Osobně si myslím, že je dobré uvádět překlady geografických jmen tam, kde jsou už jaksi „zaběhnuté“. Když bude ovšem zapotřebí přeložit názvy některých menších neznámých měst či vesniček, je lepší i pro cizojazyčné návštěvníky nechat název v originále.

Příklady z analyzovaného textu:

- Sein Grab befindet sich in Deštná, einem kleinen Dorf, das von **Červená Lhota** vier Kilometer entfernt liegt.
- Die Mitglieder dieser Familie lebten jedoch nie im Schloss, weil sie auch andere Herrschaften in **Österreich** besaßen.

- An der Wand neben dem Ofen hängen die Fotografien des Prinzen Johann. (Das erste Foto zeigt uns den Prinzen Johann mit dem rumänischen König Karl, das zweite Foto zeigt den Prinzen im Jahre 1910 in **Rumänien**.)
- Sein jüngster Sohn und der weitere Besitzer von **Červená Lhota** war Prinz Johann.
- Prinz Johann arbeitete als Botschafter in **Russland**, in **Rumänien** und beim Heiligen Stuhl in **Vatikan**.
- Seine jüngste Tochter lebte später mit ihrer ganzen Familie in **Kolumbien**. Sie ist am 14. Januar 2017 gestorben und sie war 99 Jahre alt.
- Prinz Johann verbrachte sein Lebensende in **Wien**, wo er am 30. März 1937 starb.
- Die kleine Karikatur neben der Tür zeigt uns Margarete von **Tirol**.
- Dieses Bild zeigt uns Joachim und Zacharias, die Söhne Adams I. [des Ersten] von **Neuhaus**.
- Vor der Bibliothek steht eine Bärin. Sie wurde im Jahre 1887 in **Russland** geschossen.

1.2.3 Překlady jmen s řadovými číslovkami

České názvy:	Německé názvy:
František Josef I.	Franz Joseph I. [der Erste]
Karel I.	Karl I. [der Erste]
Pius X.	Pius X. [der Zehnte]
Adam I.	Adam I. [der Erste]
Karel IV.	Karl IV. [der Vierte]
Josef II.	Joseph II. [der Zweite]
Benedikt XV.	Benedikt XV. [der Fünfzehnte]
Rudolf II.	Rudolf II. [der Zweite]
Ferdinand I.	Ferdinand I. [der Erste]

Překlad řadových číslovek

první	der, die, das erste
druhý	der, die, das zweite
třetí	der, die, das dritte
čtvrtý	der, die, das vierte
pátý	der, die, das fünfte
šestý	der, die, das sechste
sedmý	der, die, das siebte
osmý	der, die, das achte
devátý	der, die, das neunte
desátý	der, die, das zehnte

Skloňování řadových číslic

Nominativ	Karl der Vierte	Joseph der Zweite
Genitiv	Karls des Vierten	Josephs des Zweiten
Dativ	Karl dem Vierten	Joseph dem Zweiten
Akkuzativ	Karl den Vierten	Joseph den Zweiten

Pokud by se stalo, že budeme muset překládat jména dam, která se skládají i z řadových číslic, byl by postup následovný:

Nominativ	Kleopatra die Siebte
Genitiv	Kleopatra der Siebten
Dativ	Kleopatra der Siebten
Akuzativ	Kleopatra die Siebte

Příklady v analyzovaném textu:

- Dieses Bild zeigt uns Joachim und Zacharias, die Söhne **Adams I. [des Ersten]** von Neuhaus.
- Ihr Mann hieß Johann Heinrich von Luxemburg (Johann Heinrich war der Bruder von **Karl IV. [dem Vierten]**).
- An den Wänden hängen Dekrete zu den Orden des Prinzen Johann Schönburg. Diese Dekrete bekam Johann von dem österreichischen **Kaiser (Franz Josef I. [dem Ersten])** und von dem rumänischen **König (Karl I. [dem Ersten])**. Prinz Johann war nämlich ein bedeutender Diplomat.
- Auf dem ersten Porträt ist **Joseph II. (der Zweite) von Schwarzenberg** (Schwiegervater von Heinrich Eduard).
- Auf den Fotografien können Sie die Schlosskapelle sehen, die im englischen Park über dem Teich steht. In der Glasvitrine hängen die liturgischen Gewänder, die die hiesigen Fürstinnen bestickten. (Den Ornat stickte Caroline Josefine, das Pluviale stickte Sophie). Das Pluviale kleideten die Heiligen Väter **Pius X. und Benedikt XV.** Diese Heiligen Väter taufte Johanns Kinder im Vatikan.
- Das Madonnenbild über dem Bett entstand im 17. Jahrhundert. Das Bild wurde von einem Künstler aus dem Umkreis von **Rudolf II. [dem Zweiten]** gemalt.
- Das älteste Bild hängt in der Ecke über dem Sofa. Dieses Porträt zeigt uns den Kaiser **Ferdinand I. [den Ersten]**. Er hat ab dem Jahre 1526 auch in den böhmischen Ländern regiert.

1.2.4 Překlad stavebních stylů

Z hlediska stavebních stylů vznikla Červená Lhota jako původně gotická tvrz až ve 14. století. V 16. století prošla renesanční úpravou a z gotické tvrze se tak stal zámek. Další přestavba probíhá v době baroka, poté v době romantismu, poslední přestavba na zámku byla provedena mezi lety 1902–1910, kdy byla podoba Lhoty vrácena do renesanční doby (mluvíme tedy o novorenesančním zámku).

Český název	Německý název
Gotika	die Gotik
Renesance	die Renaissance
Baroko	der / das Barock - nesklonné
Romantismus	die Romantik
Rokoko	das Rokoko – nesklonné

Některé stavební slohy můžeme běžně skloňovat, jiné skloňovatelné nejsou.

Der gotische Umbau

Der Renaissanceumbau / der Renaissance-Umbau

Der Barockumbau / der Barock-Umbau

Der romantische Umbau

Der Rokokoumbau / der Rokoko-Umbau

Příklady z analyzovaného textu:

- Unsere Besichtigung beginnt im Gastsalon. Die erste schriftliche Erwähnung des Schlosses stammt aus dem Jahre 1465. Im 15. Jahrhundert entstand an dieser Stelle eine gotische Festung, die im 16. Jahrhundert zu **einem Renaissance-Schloss** umgebaut wurde. Diese alte gotische Festung bestand aus drei Gebäuden, dem Schutzturm und zwei Wohngebäuden. Weitere Umbauten wurden im 17. Jahrhundert (**der Barock-Umbau**), im 19. Jahrhundert (**der romantische Umbau**) und am Anfang des 20. Jahrhunderts (**der Neurenaissance-Umbau**) vorgenommen.

- Dank Jan Kába wurde die alte **gotische Festung** zwischen den Jahren 1542 und 1555 umgebaut. Im diesem Jahr entstand **ein neues Renaissance-Schloss** mit einem Teich.
- Sie sehen hier das Schloss noch **im Barock-Stil**. Durch die Tür neben der Grafik konnten die Gäste früher ins Arbeitszimmer gehen.
- Das Vorzimmer entstand während **des romantischen Umbaus** in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts.
- Diesen im **Barock** entstandenen Raum benutzten die Schönburger als Herrenschlafzimmer.
- Im Zimmer befindet sich **ein Rokoko-Bett**, das aus dem Jahre 1789 stammt. Dieses Bett ist mit dem Motiv des Augen Gottes verziert.

1.2.5 Překlad titulů, úředních řádů

Při překladu titulů a řádů je velice důležitá terminologie. Jak jsem zmínil v teoretické části, každý průvodce či tlumočník musí být dobře obeznámen s místem, kterého se překlad týká, také musí velice dobře ovládat jazyk výchozí i cílový. Z hlediska terminologie jsou překlady na hradech a zámcích obtížné, a je třeba, aby si daný průvodce dohledával různé termíny. Z vlastní zkušenosti mohu říci, že pokaždé, než jdu na prohlídku, na které budu mluvit v německém jazyce, prostuduji si svůj slovníček, kde mám vypsáné různé termíny, které budu na prohlídce potřebovat. Také mám v některých částech textu vytvořeny šablony, které mi v dané místnosti vždy perfektně naskočí a od nichž potom ve výkladu mohu postoupit k dalším částem, které si již překládám na místě. Tyto typy prohlídek jsou z hlediska průvodcovské činnosti mnohem náročnější, než když průvodce provádí prohlídku ve svém mateřském jazyce. V teoretické části jsme zmiňovali dva typy prohlídek. Text, který jsem překládal, a jehož problematické úseky analyzuji pro další kolegy, je připraven pro druhý model, tedy model, kdy průvodce je zároveň mediátorem.

Když se vrátím do oblasti termínů, právě řády a různá ocenění jsou výrazy, které si musí průvodce vyhledat před prohlídkou, protože většinu jich na místě před návštěvníky nelze odvodit.

Uvedeme si tituly a funkce, se kterými jsem se setkal během překladu lektorského textu.

České názvy:	Německé názvy:
Nejvyšší kancléř	der Oberkanzler
Nejvyšší lokaj	der Ober-Lakai
Major	der Major
Kníže	der Fürst
Kněžna	die Fürstin
Princ	der Prinz
Princezna	die Prinzessin
Velvyslanec	der Botschafter
Vyslanec	Der Gesandte

Princ Johann Schönburg, který je považován za nejvýznamnějšího majitele Červené Lhoty, se hned poté, co dokončil studium na Právnické fakultě, vydal cestou diplomacie. Zpočátku působil jako vyslanec v Rusku, později již jako velvyslanec v Rumunsku a svou kariéru zakončil jako velvyslanec u papežského stolce ve Vatikánu.

Mnohdy od návštěvníků slýchám dotaz, jaký je rozdíl mezi pojmem *velvyslanec* a *vyslanec*? V němčině tedy dotaz zní jaký je rozdíl mezi *Botschafter* a *Gesandter*? Je nutno říci, že velvyslanec je nejvyšší diplomatická hodnost a vyslanec v diplomatické hierarchii se nachází pod ním.

Dle slovníku Duden je charakteristika vyslance taková: „*bei einem Staat akkreditierte diplomatische Vertreterin eines anderen Staates, die im Rang unter dem Botschafter steht.*“
(URL 4)

Příklady titulů, funkcí, které byly použity v překládaném textu:

- In der Vitrine befindet sich Dienerkleidung des **Ober-Lakaien**.
- Die nächste bedeutende Familie, die das Schloss besaß, war die Familie Slavata. Der erste Besitzer war Vilém Slavata von Chlum und Košumberk. Er war **Oberkanzler** von Böhmen.

- Das erste Mitglied der Fürstenfamilie hieß Heinrich Eduard Schönburg-Hartenstein und arbeitete als **Major** der österreichischen Armee. Heinrich war auch das erste Familienmitglied, das das Inkolat erwarb.
- Sein ältester Sohn war **Fürst** Josef Alexander. Sein Bild hängt neben der Glasvitrine. Seine Frau hieß Caroline Josefine, geboren von Liechtenstein. Die Leute sagten, dass diese Fürstin die schönste Dame des hiesigen Schlosses war. Ihr Porträt hängt im Herrnschlafzimmer. Josef Alexander hatte mit **der Fürstin** Caroline Josefine sechs Kinder.
- **Prinz** Johann arbeitete als **Gesandter** in Russland, und als **Botschafter** in Rumänien und beim Heiligen Stuhl in Vatikan.
- Die letzte Bewohnerin des Salons war **Prinzessin** Sofie Oettingen-Wallerstein (Johanns Ehefrau).

1.2.6 Překlad dalších problematických pasáží

Problémy, kterými se budu zabývat v této kapitole, jsem identifikoval na základě praxe, a to jednak z mých německých prohlídek, ale také z prohlídek mých kolegů. Na začátek si rozebereme dvě věci, které se opět týkají terminologie a vyžadují tedy potřebnou přípravu z hlediska průvodce.

1) Inkolat

2) Mozaika in Pietra Dura

Slovo *inkolát* je další termín, na který jsou vznášeny časté dotazy. V případě zámku Červená Lhota se slovo *inkolát* týká knížete Heinricha Eduarda, který jej získal v roce 1817. Díky němu se řadil mezi zemskou šlechtu v zemích České koruny. Dále ho opravňoval k nabývání statků na tomto území.

Mozaika in Pietra Dura – Jedná se o styl zdobení, který je vidět na šperkovnici v obrazárně, a používal se zejména ve Florencii v 16. století. Úlomky ušlechtilých kamenů byly sesazovány do ornamentálních či fantazijních kompozic, poté byly společně broušeny a leštěny.

Použití v analyzovaném textu:

- Neben der Tür können Sie einen kostbaren Schmuckkasten sehen. Der Schmuckkasten stammt aus dem 16. Jahrhundert aus Florenz. Den Stil der Verzierung nennt man **Mozaik in Pietra Dura**. Diese Verzierungsart war damals in Florenz sehr beliebt.

- Heinrich war auch das erste Familienmitglied, das das **Inkolat** erwarb.

Další časté chyby, které jsem zaznamenal u česko-německých průvodců, jsou čistě jazykového typu a souvisí se znalostmi obecné němčiny. Jedná se o následující:

Český název	Německý název
Ve 14 letech	Mit 14 Jahren
Do pracovny	Zum Arbeitszimmer

Pokud ve výkladu uvedeme, že přecházíme do některé z dalších místností, dáváme předložku *zu* a nikoliv *in* (*zum Salon*, a ne *in den Salon*).

Další problém bývá často s věkem. V němčině přeložíme *ve 14 letech* pomocí předložky *mit* a opět nikoli předložkou *in*, s čímž jsem se již mnohokrát setkal.

Příklady z analyzovaného textu:

- Sehen sie sich bitte dieses Zimmer an, und dann können wir **zum Vorzimmer** weitergehen.
- Bitte, sehen Sie sich dieses Zimmer an und dann können wir **zum Arbeitszimmer** gehen.
- Sehen Sie sich bitte dieses Zimmer an, und dann können wir **zum Speisesaal** gehen.
- Neben der Glastür hängt ein Aquarell, das Fanny Czernin malte (Johanns Schwester). Auf dem Aquarell finden Sie ihre Großmutter Luise Schwarzenberg, die im Sessel sitzt und eine Zigarette raucht. Fanny malte dieses Bild, als sie noch ein Kind war (**mit 14 Jahren**).
- Durch die Herrengarderobe kommen wir **zum letzten Zimmer** unserer Besichtigung.

1.3 Shrnutí a nové poznatky

Pokud bych měl nějakým způsobem shrnout svou činnost na bakalářské práci, tak jsem se v první řadě v teoretické části dozvěděl množství nových věcí o překladu jako takovém, o jeho různých definicích, o tom, jak se vyvíjel v různých dobách. Ovšem za nejdůležitější považuji to, že jsem si překlad pro mne celkem rozsáhlého textu sám vyzkoušel. Přeložený text má 20 stránek a je k nahlédnutí v přílohách společně s originálem, ze kterého

byl překládán. Během prvních stránek překládání jsem dělal spoustu chyb, ale postupem času jsem o překladu získával stále více a více informací, mé zlepšení pak bylo vidět s každou stránkou.

Poté, co jsem text zkontroloval s rodilým mluvčím, přišel další úkol. Tím bylo vymezit nějakým způsobem kategorie, které mi při překládání dělaly problém, a které by mohly dělat problémy také mým kolegům, kteří budou s textem pracovat během prohlídek. Vymezil jsem si tedy šest kategorií: překlad vlastních jmen, překlad geografických názvů, stavebních stylů, řadových číslic, a nakonec nějakých ustálených frází. Rozbor textu byl pro mne velmi zajímavý a myslím si, že i mne samotnému pomohl k výraznému zlepšení, co se týká německých prohlídek.

Za velice přínosný považuji také fakt, že již během dubna 2018 proběhly dvě německé prohlídky, které jsem vedl již podle nového textu, a obě sklidily velký úspěch.

Závěr:

Hlavním cílem bakalářské práce bylo přeložení lektorského textu pro státní zámek Červená Lhota do německého jazyka a jeho následná analýza.

První část bakalářské práce je čistě teoretická. Zabývá se nejprve definicemi obecného překladu, zmiňuje historie a vývoj překladu. Rovněž ukazuje, jak se překlad vyvíjel v novověku a jaké byly požadavky na překlad v různých dobách. Překlad lektorského textu souvisí také s prací průvodců a tlumočnicků. Jak jsem v práci několikrát zmínil, dnešní doba si život bez překladu nedokáže představit. Překlad je součástí našich běžných životů, proto je dnes práce lektorů, překladatelů, tlumočnicků i průvodců nesmírně důležitá. V práci popisuji roli ideálního tlumočnicka, důležitost jeho znalostí, dovedností a stálého vzdělávání. Jedna z kapitol, která se týká průvodců, také popisuje provázení cizojazyčných skupin po českých hradech a zámcích, buď přítomnosti tlumočnicka, nebo bez jeho přítomnosti. Ve druhém případě je průvodce, který provádí danou skupinu po zámku, sám mediátorem (tedy překladatelem či tlumočnickem informací z jeho mateřského jazyka do jazyka cizího). Zhruba polovinu teoretické části tvoří odborný překlad. Do této kapitoly je zahrnut překlad lektorských textů. Na začátku kapitoly uvádím definici odborného textu, dále jeho funkce a vlastnosti. Následující část se věnuje samotné translaci a ekvivalenci odborného překladu. V poslední části jsou zmíněny požadavky, které na překlad klade dnešní doba.

Druhá část bakalářské práce se týká analýzy přeloženého textu. Poté, co jsem text přeložil, jsem se zaměřil na některé jevy, které by mohli dělat problém kolegům, kteří neovládají jazyk na potřebné úrovni, aby se s těmito problémy během výkladu dokázali sami vypořádat. Jedná se o problematiku překladu vlastních jmen, příjmení, zeměpisných názvů (toponym), úředních titulů, řadových číslic či německých frází. Veškeré problematické pasáže byly v praktické části vypsány, přeloženy správně z češtiny do němčiny a byly u nich uvedeny příklady z analyzovaného textu. Začátek empirické části je věnován rozhovoru s potomky posledních majitelů rodu Schönburg-Hartenstein, který dokládám fotografií.

Resumé:

Tématem bakalářské práce byl překlad lektorských textů nové expozice zámku Červená Lhota z češtiny do němčiny, jejich optimalizace a translátologická analýza. Hlavním cílem práce bylo tedy vytvořit plnohodnotný text, který budou moci průvodci ze státního zámku Červená Lhota využívat při německých prohlídkách. Díky přeloženému textu, umožním německy mluvícím návštěvníkům, se lépe zorientovat v problematice rodů a architektonického vývoje na zámku. Po přeložení došlo k analýze daného textu, v němž jsem vytyčil šest kategorií, se kterými by kolegové mohli mít problém. Jedná se především o překlad vlastních jmen a příjmení. Zde existuje více možností překladu, takže si kolegové mohou vybrat, zda vlastní jména přeloží do němčiny, nebo je nechají v českém ekvivalentu. Dalším problematickým bodem překladů bývají geografické názvy. V tomto případě je doporučeno města či státy, které jsou světově známé, překládat do daného jazyky, ale menší města či vesničky nechat v originále. Následuje kapitola řadových číslovek, což je pro některé kolegy velký problém hlavně z hlediska skloňování, proto jsou některá jména v praktické části vyskloňována. Stavební styly jsou další, avšak menší kapitola, která nemusí být nutně tak problematická, ovšem je potřeba se na překlad těchto stylů zaměřit. Nakonec jsou tu tituly, ocenění a jiné německé fráze. Jak jsem doporučoval v praktické části, je opravdu potřeba z terminologického hlediska být na prohlídku připraven.

Resümee:

Das Thema der Bachelorarbeit war die Übersetzung der Texte der neuen Exposition des Schlosses Červená Lhota vom Tschechischen ins Deutsche, ihre Optimierung und translatologische Analyse. Das Hauptziel der Arbeit war, einen vollständigen Text zu erstellen, der von den Schlossführern von Červená Lhota bei den deutschen Besichtigungen verwendet werden kann. Dank des übersetzten Textes können die deutschen Touristen die Geschichte des Schlosses besser kennenlernen.

Nach der Übersetzung analysierte ich den Text, in dem ich sechs für eine Übersetzung problematische Kategorien fand. Mit diesen Kategorien können meine Kollegen während ihrer Führungen ein Problem haben.

Dies ist hauptsächlich die Übersetzung von Eigen- und Nachnamen. Es gibt mehr Möglichkeiten, so dass die Kollegen wählen können, ob sie die Namen ins Deutsche übersetzen oder sie in der tschechischen Form lassen. Der andere problematische Punkt der Übersetzungen sind geografische Namen. In diesem Fall wird empfohlen, dass Städte oder Staaten, die weltberühmt sind, in die gegebene Sprache zu übersetzen, aber kleinere Städte oder Dörfer im Original zu lassen. Es folgt ein Kapitel über die Ordnungszahlen, das vor allem wegen der Flexion für einige Kollegen ein großes Problem ist, sodass ich am Beispiel einiger Namen zeige, wie dies zu lösen ist. Die nächsten Punkte sind die Baustile und die deutschen Phrasen, die sich für die Übersetzung allgemein als problematisch erweisen.

Bibliografie:

Gromová, Edita. (2010). Teória a didaktika prekladu odborných textov. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 37–38. ISBN 978-80-7368-801-1.

Harvilaková, Lenka. (2009). Komunikačná kompetencia sprievodcu-tlmočníka v sprievodcovskom tlmočení. In: Mária Hardošová a Zdenko Dobřík. *Preklad a tlmočenie 8 – Preklad a tlmočenie v interdisciplinárnej reflexii*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela. S. 145–150. ISBN: 978-80-8083-745-7.

Horová, Eva. (2010). K definici a specifčnosti tzv. odborného prekladu. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 63–65. ISBN 978-80-7368-801-1.

Hrdlička, Milan. (2010). Odborný text a jeho translace. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 67–72. ISBN 978-80-7368-801-1.

Ilek, Bohuslav. (2010). Místo teorie odborného prekladu v soustavě věd o prekladu. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 75–80. ISBN 978-80-7368-801-1.

Konvička, Martin. (2017) Preklad geografických názvů. In: Konvička Martin, Pavla Rašnerová a Michaela Zborníková. *Translatologické kategorie v praxi*. 1. vyd., Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. S 50–52. ISBN 978-80-244-5223-4.

Krejčí Pavel. (2015). *Srbská frazeologie v českém a bulharském prekladu: kontrastivní analýza*. Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita. S. 54–55. ISBN 978-80-210-8004-1.

Kufnerová, Zlata. (2009). *Čtení o překládání*. Jinočany: H & H. S. 7. ISBN 978-80-7319-088-0.

Lauková, Jana a Miroslava Melicherčíková. (2009). Tlmočník jako interlingválny a interkultúrnny sprostredkovateľ. In: Mária Hardošová a Zdenko Dobřík. *Preklad a tlmočenie 8 – Preklad a tlmočenie v interdisciplinárnej reflexii*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela. S. 159–160. ISBN: 978-80-8083-745-7.

Man, Oldřich. (2010). Otázky ekvivalence v odborném prekladu. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3.,

aktualiz. a dopl. vyd., Na OU 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 130–135. ISBN 978-80-7368-801-1.

Rábeková, Soňa a Vítězslav Vilímek. (2009). Tlumočnické dovednosti a jejich trénink v počáteční etapě studia. In: Mária Hardošová a Zdenko Dobřík. *Preklad a tlmočenie 8 – Preklad a tlmočenie v interdisciplinárnej reflexii*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela. S. 194–196. ISBN 978-80-8083-745-7.

Rakšányiová, Jana. (2010). K dejinám odborného prekladu na Slovensku. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 192. ISBN 978-80-7368-801-1.

Šebestová, Valentína a Juraj Šebesta. (2010). Umelecké prvky v neumeleckom preklade. In: Gromová Edita. *Antologie teorie odborného prekladu: (výběr z prací českých a slovenských autorů)*. 3., aktualiz. a dopl. vyd., Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta. S. 215. ISBN 978-80-7368-801-1.

Veselá, Dagmar. (2009). Základná charakteristika a funkcie odborného jazyka v ponímaní dvoch jazykovedcov – Rostislava Kocourka a Jozefa Mistrika. In: Mária Hardošová a Zdenko Dobřík. *Preklad a tlmočenie 8 – Preklad a tlmočenie v interdisciplinárnej reflexii*. Banská Bystrica: Fakulta humanitných vied Univerzity Mateja Bela. S. 227–228. ISBN: 978-80-8083-745-7.

Veselý, Jiří. (2002). Překlady doby obrozenecké. In: Hrala Milan. *Kapitoly z dějin českého prekladu*. Praha: Karolinum. S. 125–128. ISBN 80-246-0381-1.

ŽVÁČEK, Dušan. (1995). *Kapitoly z teorie prekladu I: (Odborný preklad)*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého. S. 8–23. ISBN 80-7067-489- x.

Internetové zdroje:

URL1: Online verfügbar unter http://www.duden.de/rechtsschreibung/Text_Aeuszerung_Schrift#Bedeutung4 [zuletzt geprüft am 15.4.2018].

URL2: Online verfügbar unter Online vefügbar unter <https://www.czechency.org/slovník/PROJEVY%20MLUVEN%C3%89%20A%20PSAN%C3%89> [zuletzt geprüft am 15.4.2018].

URL3: Online verfügbar unter http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=6399#_ftnref4 [zuletzt geprüft am 19.4.2018].

URL4: Online verfügbar unter <https://www.duden.de/suchen/dudenonline/Inkolat> [zuletzt geprüft am 15.4.2018].

URL5: Online verfügbar unter

<https://www.preklady-spevacek.info/slovník/translatologie/> [zuletzt geprüft am 26.4. 2018].

URL6: Online verfügbar unter <http://eldum.phil.muni.cz/mod/resource/view.php?id=1238> [zuletzt geprüft am 26.4. 2018].

Přílohy:

Seznam příloh:

- 1) Český text
- 2) Německý přeložený text
- 3) Státní zámek Červená Lhota

1. Český text

Přivítání návštěvníků na nádvoří před vstupem do expozice.

Hostinský salon:

Dobrý den, jmenuji se ..... Naše prohlídka začíná v hostinském salonu. První písemné zmínky pocházejí již z roku 1465. V 15. století na místě dnešního zámku vznikla gotická tvrz, která byla v 16. století přestavěna na renesanční zámek. Starou gotickou tvrz tvořily tři budovy – obranná věž a dvě budovy obytné. Další přestavby proběhly v 17. století (barokní), 19. století (romantická) a na začátku 20. století (novorenesanční). Dnes můžete vidět původní byt poslední knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein. Tato rodina koupila zámek v roce 1835 a žila tu 110 let. V roce 1945 byl zámek znárodněn, poslední majitel Karel Schönburg-Hartenstein se vrátil zpátky do Vídně. Malé grafiky v místnosti nám ukazují další panství knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein. Vedle vitríny je grafika panství Glauchau, vedle psacího stolu Lichtenstein, vedle dveří Stein a vedle hudebního salonku panství Hartenstein a Waldenburg. Velké obrazy nám ukazují scény z života venkovských lidí. Od tohoto tématu se odchýlil kuriózní obraz, který je nad vchodem. Tématem obrazu jsou tělesné tresty. Všechny tyto obrazy pocházejí ze druhé poloviny 18. století. Dále můžete ve vitríně vidět Vídeňský a Míšenský porcelán. Fotografie, které jsou nad psacím stolem nám ukazují zámek v Jindřichově Hradci. Tento zámek vlastnila rodina Černínů. Na psacím stole můžete vidět kopie listů z návštěvní knihy. V knize najdete jména členů rodin Schwarzenbergů, Černínů, Schönburgů anebo Lobkoviců. Všichni tito členové bydleli ve zdejších hostinských pokojích. Ale nejznámějším hostem na zámku byl hudební skladatel Karel Ditters z Dittersdorfu. Jeho portrét můžete vidět v hudebním salonku vedle okna. V salonku na stole leží také dva hudební nástroje (housle a citera). Karel Ditters žil na zámku mezi lety 1795 – 1799 a jeho hostitelem byl baron Ignac Stilfried. Na konci života byl Karel Ditters nemocný a bez přátel. Zemřel na zdejším panství v roce 1799. Jeho hrob najdete v Deštné. Je to malá vesnička, která leží 4 kilometry od Červené Lhoty. V posledním pokoji můžete vidět 2 cestovní kufry z počátku 20. století.

Dvoj ložnice hostů:

Přes dvojložnici hostů teď projdeme do věžního pokoje. V ložnici můžete vidět dvě postele z počátku 20. století. Dále je zde malá koupelna ze století 19. a dvě malby. Malby představují vnitřek katedrály a františkánský kostel. Jsou to díla od Ludwiga Kohla z roku 1844.

Věžní pokoj:

Nacházíme se ve věžním pokoji. Ve 14. a 15. století nebyl na tomto místě žádný zámek, ale stará gotická tvrz. Tuto starou tvrz koupila rytířská rodina Kábů z Rybňan, a to v roce 1531. Díky Janu Kábovi byla gotická tvrz mezi lety 1542- 1555 přestavěna. V tomto roce vznikl

nový renesanční zámek s rybníkem. Poklidný život rytířské rodiny přerušila v roce 1557 morová epidemie. Jan Kába měl 8 dětí, během morové epidemie 5 z nich ztratil. V tomto roce také vznikla zámecká kaple v parku nad rybníkem. Pod kaplí se nachází hroby mrtvých dětí. V zámecké kapli také visí epitař rodiny Kábů z Rybňan, který připomíná tuto událost. Rytířská rodina vlastnila zámek mezi lety 1531 až 1597. V roce 1597 koupila zámek neznámá rodina Rutů z Dírné. Rutovi žili na zámku velmi krátce, a to od roku 1599 do roku 1621. Další významná rodina, která zámek vlastnila, byla rodina Slavatů. Prvním majitelem byl Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka. Vilém byl kancléřem v českém království. Díky své ženě zdědil velké panství a ještě v roce 1641 koupil Červenou Lhotu. Svatba Viléma s Lucií Otýlíí proběhla v roce 1604. V době Viléma Slavaty proběhla na zámku také barokní přestavba. Z doby 17. století zůstal v tomto pokoji tento originální, zdobený strop. Rodina vlastnila zámek od roku 1641 do roku 1755. Poslední majitel rodiny byl Jan Karel Jáchym Slavata, jehož portrét uvidíte v jídelně. V roce 1755 koupil zámek rakouský rod Gudenus. Členové rodu ovšem na zámku nikdy nežili, protože vlastnili také jiná panství v Rakousku. V roce 1796 koupil panství baron Ignác Stilfried, který žil na zámku sám, bez ženy a dětí. Právě on hostil hudebního skladatele Karla Ditterse z Dittersdorfu. Od roku 1835 vlastní zámek rakouská rodina Schönburg-Hartenstein. Nejvýznamějším členem rodiny byl princ Johann. Johanovým otcem byl kníže Josef Alexandr. Johann byl jeho nejmladší syn a zdědil zámek v roce 1901. Princ byl hlavním iniciátorem poslední přestavby, která proběhla mezi lety 1902 – 1910, a při které zámek dostal dnešní podobu. Malá grafika vedle dveří nám ukazuje zámek před poslední přestavbou v 19. století. Zámek můžete vidět v barokním stylu. Dveřmi, které jsou vedle grafiky, mohli hosté dříve chodit do pracovny. Malé obrázky zvířátek pochází z francouzské encyklopedie, která vycházela mezi lety 1749 – 1802. Dále z 18. století pocházejí olejové malby, které jsou nad postelí.

Pokoj si prosím prohlédněte, a poté můžeme přejít do předsíně.

Předsín:

Přišli jsme do nejmladší místnosti zámku. Předsín vznikla po romantické přestavbě ve druhé polovině 19. století. Předsín můžeme také nazvat křížovatkou zámku. Hosté odtud mohli jít do hostinského salonu, do pracovny nebo do jídelny. Na stěně mezi okny visí nejstarší hodiny na zámku. Pocházejí ze 17. století z Holandska a zdobí je motiv mořských panen. Vedle dveří se nachází čínský gong z 19. století. Gong používal komorník, který svolával členy rodiny do jídelny. Ve vitríně se nachází uniformy služebnictva (nejvyššího lokaje). Na stěnách dále vidíte dekrety k vyznamenání, které dostal princ Johann od rakouského císaře Františka Josefa a od rumunského krále Karla I. Princ Johann byl totiž velmi významným diplomatem. Na stěně vedle kamen visí Johanovi fotografie.

- Na první fotografii je princ Johann s rumunským králem Karlem.
- Druhá fotografie nám prince Johanna ukazuje v Rumunsku v roce 1910.
- Na další fotografii vidíte Johanna jako vojáka.
- Na poslední fotografii je princ se svým dobrým přítelem Evženem Černínem.

Evžen vlastnil zámek v Jindřichově Hradci a jeho manželkou byla Františka Černínová (Johannova sestra).

Proti nám se nachází malá kancelář. Tento pokoj, ve kterém pracoval správce zámku, se nazývá ředitelna. Johannův správce na zámku nebydlel, ale dojížděl sem. Pracoval tu pětkrát

měsíčně. V místnosti můžete najít malou koupelnu z 19. století, na stole je psací stroj a mechanická kalkulačka. Vedle dveří ještě vidíte originální kamna z 19. století.

Opět si pokoje prohlédněte, potom se můžeme jít podívat do pracovny.

Pracovna:

Pracovna je jediná reprezentační místnost zdejšího zámku. Její starobylé zařízení poukazuje na tradici knížecího rodu Schönburg-Hartenstein. Říkali jsme si, že rodina Schönburg-Hartenstein žila na zámku od roku 1835. První člen knížecí rodiny, který zámek vlastnil, byl Heinrich Eduard. Heinrich byl majorem rakouské armády a také jako první získal inkolát (české státní občanství). Jeho portrét si ukážeme v salonu. Heinrich Eduard byl dvakrát ženatý. Jeho první manželkou byla Marie Paulina ze Schwarzenbergu. Toto manželství trvalo čtyři roky, v roce 1821 měla Marie Paulina nehodu, spadla z koně. Byla zraněna a po třech dnech zemřela ve Vídni. V té době jí bylo 23 let. Heinrich Eduard se znovu oženil o dva roky později. Jeho druhou manželkou byla Luisa Schwarzenbergová, mladší sestra jeho zemřelé první ženy. Manželství bylo šťastné, Heinrich měl s Luisou tři děti. Jeho nejstarším synem byl kníže Josef Alexander, jehož obraz visí vedle vitríny. Josefovou manželkou byla Karolína Josefína z Lichtenstein. Místní lidé říkali, že to byla nejkrásnější dáma zdejšího zámku. Její portrét si ukážeme v pánské ložnici. Josef Alexandr měl se svou manželkou Karolínou Josefínou šest dětí. Jeho nejmladší syn a další majitel Červené Lhoty byl princ Johann. Prince si můžete prohlédnout na velké fotografii na stole. Johann zdědil zámek v roce 1901 a byl hlavním iniciátorem poslední přestavby. Přestavba trvala od roku 1902 do roku 1910. Po tomto roce Johann žil na zámku s celou svou rodinou. Princ Johann působil jako diplomat v Rusku, Rumunsku a u papežského stolce ve Vatikánu. Tuto poslední etapu jeho života nám připomínají svíce ve vitrině a květinové aranžmá ve vitrině v rohu. Toto květinové aranžmá pochází z roku 1912. Byl to dar od papeže Pia X. V poslední vitrině vedle okna je diplomatický frak prince Johanna. Jeho manželkou byla princezna Sofie Oettingen-Wallerstein. Měli spolu devět dětí. Dětské pokoje najdete při prohlídce druhého patra. Johannova nejmladší dcera, která žila s celou rodinou v Kolumbii, zemřela 14. ledna 2017 a bylo jí 99 let. Princ Johann ke konci svého života bydlel ve Vídni, kde 30. března 1937 zemřel. Podle svého přání se jeho hrob nachází v anglickém parku, vedle zámecké kaple. Ostatní členové rodu Schönburg-Hartenstein jsou pohřbeni v rodinné hrobce v BadIschlu.

Na stěně nad vitrinou visí nejstarší obraz na zámku. Obraz pochází z roku 1529 a namaloval ho Jakob Seisenegger. Obraz nám ukazuje Jáchyma a Zachariáše, syny Adama I. z Jindřichova Hradce. Na malé karikatuře vedle dveří vidíte Markétu Tyrolskou, kterou znají lidé jako nejošklivější dámu evropských dějin. Jejím manželem byl Jan Jindřich Lucemburský (bratr Karla IV). Toto manželství trvalo pouze čtyři roky.

Lustr v pracovně pochází z 19. století z Německa. Je zdoben čtyřmi ročními obdobími (květy ukazují jaro, klasy léto, hrozny vína podzim a zimu adventní věnce).

Před Vitrinou stojí medvědice, která je z Ruska z roku 1887. Na stole leží kopie plánů poslední přestavby. Tyto plány vytvořil rakouský architekt Humbert Walcher v roce 1909.

Místnost si prohlédněte, pak můžeme přejít do jídelny.

Jídelna:

Jídelna vznikla v 19. století. V 17. století byl v tomto křídle velký slavnostní sál, který členové rodin používali pro různé bály. Zdobený strop pochází z roku 1675 od italského štukatéra Innocenta Cometty. Mladší výzdoba na stěnách pochází z 19. století a vznikla při romantické přestavbě. V 17. století vlastnila zámek známá česká rodina Slavatů. Členové rodiny žili na zámku mezi lety 1641–1755. Z doby Slavatů, tedy ze 17. Století, pochází kredenc za vámi, která je zdobena trojí symbolikou. V kredenci se nachází cínové nádoby ze 17. století. Na portrétu vedle dveří je poslední majitel rodiny Slavatů, Jan Karel Jáchym. Portrét pochází z roku 1676 od holandského malíře Walleranta Vaillanta. Vedle dveří do salonu visí malý obrázek ze 17. století s názvem Květinové aranžmá s knihou a brýlemi, který namaloval německý malíř Georg Flegel. Proti obrázku visí portrét vévody Francesca de Medici. Obraz vznikl v roce 1555 a Francesco je považován za nejkrásnějšího muže 16. století. V jídelně se nachází nejstarší kusy nábytku, které můžete na zámku vidět:

- pozdně gotická truhla
- renesanční skříň
- renesanční kredenc

Členové rodiny spolu s hosty jedli v jídelně třikrát denně (v osm ráno byla snídaně, ve dvanáct byl oběd a večer se chodilo v půl osmé večer). Před každým jídlem museli všichni čekat v salonu. Na stole vidíte vídeňský porcelán z počátku 20. století. Po jídle se všichni odebrali do salonu, kam se nyní půjdeme podívat také.

Salon:

Salon byl hlavní společenskou místností, slavnostní a luxusní pokoj. Dnešní podoba salonu vznikla při romantické přestavbě v 19. století. V 17. a 18. století se nacházel v tomto křídle velký taneční sál. Poslední obyvatelkou salonu byla princezna Sofie Oettingen-Wallerstein (Johanova manželka). Na obraze mezi okny je první člen knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein, kníže Heinrich Eduard (Johanův dědeček). Heinrich byl tedy majorem u rakouské armády. Zámek koupil v roce 1835, také vlastnil panství Černovice. Jeho první manželkou byla Marie Paulina ze Schwarzenbergu, která v roce 1821 spadla z koně. Jeho druhou ženou byla Luisa Schwarzenbergová. Díky Luise dostal zámek romantickou podobu v 19. století. Další členy rodu Schwarzenbergů si můžete prohlédnout nad kabinetem. Na prvním portrétu je Josef II. (tchán Heinricha Eduarda), na druhém portrétu jeho manželka Paulina Karolina Iris ze Schwarzenbergu (tchýně Heinricha Eduarda). Na posledním portrétu je pražský biskup, Bedřich ze Schwarzenbergu. Rodinu postihla tragédie. V roce 1810 se v Paříži konal svatební ples. Napoleon se oženil s Marií Luisou Habsburskou. Paulina se účastnila plesu se svým manželem a dětmi. Náhle začal hořet dřevěný sál. Paulina své děti v hořícím sále hledala, ty ale byly již v bezpečí. Sama Paulina nakonec v plamenech našla smrt. Bylo jí tehdy 35 let.

Další obraz nad kabinetem má mytologické téma - Bacchus a Ariadna na ostrově Naxos. Obraz je od francouzského rokokového malíře Francois Boucher. Zmínili jsme také, že Johann pracoval jako velvyslanec. V salonu si můžete prohlédnout černý lakovaný nábytek, který pochází z jeho diplomatického sídla (paláce v Benátkách). V prosklené vitríně se nachází zajímavý objekt (Kratér). Nádoba je stará 2500 let. Dále vedle okna visí benátské zrcadlo z 18. století, které se na zámek dostalo díky Johannovi. Také jsme zmínili nejkrásnější dámu Červené Lhoty, Karolínu Josefínu z Lichtenšteinu. Princezna byla velmi krásná a měla veliký talent. V salonu můžete vidět její pracovní stůl a také její hrací stůl, který je před vitrínou.

Budoár: (Informace k této místnosti se podávají v salonu)

V další místnosti pracovaly dámy, které zde trávily většinu času. Malovaly, četly knihy nebo psaly dopisy. Před francouzským oknem najdete fotografie členů rodiny Schönburg-Hartenstein. Vedle skleněných dveří visí akvarel, který namalovala Františka Černínová (Johanova sestra). Na akvarelu najdete její babičku Luisu Schwarzenbergovou, která sedí v křesle a kouří cigaretu. Františka namalovala tento krásný obraz ve 14 letech. Vedle knihovny jsou tapetované dveře. Ty signalizovaly hostům, že dále nesmí procházet.

Dámská ložnice:

Nacházíme se v jižním a nejužším křídle zdejšího zámku. Místnost sahá přes celou šíři křídla, zeď napravo sousedí s nádvořím, proto pokoj tak lehce prochládal. Tento problém řešily látkové tapety, které jsou nepřímo přidělané ke zdi. Tyto tapety byly druh izolace. Pokoj používali pouze dámy, které na zámku žili, ovšem změna přišlo v roce 1910. Po poslední přestavbě tu společně spali princ Johann se svou ženou Sofií. Také po roce 1910 začal princ Johann s modernizací zámku.

- V roce 1901 vznikl v okolí zámku anglický park.
- V roce 1908 vznikl v zámku vodovod
- V roce 1913 vznikl tenisový kurt vedle parku
- Od roku 1916 na zámku funguje telefon
- V roce 1917 proběhla díky firmě František Křížík elektrifikace zámku

Členy knížecí rodiny nám ukazují fotografie a obrázky, které jsou ve vitríně za Vámi.

- Na malém obrázku je princezna Sofie Ottingen-Wallerstein
- Na fotografii pod obrázkem je Johann se svou ženou před svatbou
- Na další fotografii vidíte prince Johanna se svým koněm
- Na poslední fotografii jsou synové prince Johanna (jeho nejstarší syn Karel se svým bratrem Luisem Alexandrem)

Na stěně vedle vitríny visí dva černobílé obrázky, které nám ukazují rodiče princezny Sofie. Další fotografie visí na stěně vedle dveří. Tyto fotografie nám ukazují další rezidence knížecí rodiny Oettingen-Wallerstein. Princezna Sofie se narodila v Čechách, v Hluboši u Příbrami, ale dětství strávila v Praze. Říká se, že to byla typická česká šlechtična. Její manžel Johann zemřel v roce 1937. Po této tragické události žila princezna ve Vídni, kde tragicky zemřela při náletech 10. září 1944.

- Relikviář vedle sekretáře pochází z konce 18. století.
- Malbu panny Marie Bolestné dostala kněžna Karolína jako svatební dar v roce 1855.

Ted' přejdeme přes garderobu princezny do pánské ložnice.

Dámská převlékárna:

Na stole vedle skříně leží fén z počátku 20. století od firmy AEG. Vedle fénu se nachází kulma. Na zdi nad dveřmi je freska Krista v Getsemanech z doby rodiny Slavatů (ze 17. století). Dámy dříve nemohly chodit do pánské ložnice, proto ji obešly přes balkon. Dnes na balkoně můžete vidět moderní soukromou koupelnu. V barokní skříně visí šaty, které nosily dámy v 19. století.

Pánská ložnice:

Tento v baroku vzniklý pokoj využívali Schönburgové jako pánskou ložnici. V pokoji spával první člen rodiny Jindřich Eduard a potom také jeho nejstarší syn Josef Alexandr. Princ Johann už používal dámskou ložnici, kde spával se svou manželkou. Ještě jednou můžete v tomto pokoji vidět všechny členy knížecí rodiny.

- Malá grafika nad sekretářem nám ukazuje Johanova dědečka Heinricha Eduarda.
- Na první litografii nad psacím stolem je jeho první manželka Marie Paulina Schwarzenbergová, která v roce 1821 spadla z koně a zemřela, bylo jí 23 let.
- Na druhé litografii je její sestra Luisa Schwarzenbergová se svými dětmi.

Heinrich Eduard a Luisa měli nakonec 3 děti. Jeho nejstarším synem byl kníže Josef Alexandr, který je na obrázku pod druhou litografií. Jeho manželkou byla nejkrásnější dáma zdejšího zámku Karolína Josefína z Lichtenštejnu. Kněžna se narodila ve Vídni, ale velkou část svého dětství strávila na zámku Lednice. Portrét kněžny Karolíny visí nad vchodovými dveřmi z šatny. Další zámeckou generaci si můžete prohlédnout na fotografii na stole (princ Johann a jeho manželka princezna Sofie).

Na poslední velké fotografii je Johanův nejstarší syn Karel Schönburg-Hartenstein. Karel byl posledním majitelem tohoto zámku. Zdědil ho v roce 1937. Karel žil na Červené Lhotě sám, bez ženy a dětí. V roce 1945 mu byl zámek znárodněn. Karel zdědil ještě dva domy ve Vídni, kam se odstěhoval. Ve Vídni nakonec zemřel v roce 1972.

- Nad sekretářem se nacházejí obrázky Karolíniných synů: Edwarda, Aloise a Johana.
- Obraz na posteli má sakrální téma, zasvěcení svaté Kateřiny.
- Další obraz vedle okna má název Paridův soud. Obraz s mytologickým tématem pochází ze 17. století.
- Vedle barokní skříně se dodnes nachází originální vypínače a zvonek na služebnictvo.

Ještě jedna fotografie v pánské ložnici je pro nás velmi důležitá. Na fotografii vedle dveří vidíte Antonína Vrkoče, komorníka prince Johana. Antonín Vrkoč pracoval po znárodnění na zámku jako kastelán. V roce 1947 zámek zachránil a díky němu dnes můžete vidět originální byt knížecí rodiny. V roce 1947 chtěl zámek koupit ministr Duřis a udělat z něho penzion pro své spolupracovníky. Díky prvnímu kastelánovi koupě nebyla realizována a v roce 1949 byl zámek zpřístupněn pro veřejnost.

Ted' projdeme přes pánskou šatnu do poslední místnosti naší prohlídky.

Pánská šatna:

Na fotografiích si můžete prohlédnout zámeckou kapli, která se nachází v parku nad rybníkem. Ve vitríně visí liturgická roucha, která vyšívali zdejší kněžny. Ornát je od Karolíny a Pluviál vyšívala Sofie. Pluviál nosil papež Benedikt XV. a Pius X., když ve Vatikánu křtili děti prince Johana.

Ložnice Bedřicha Kamarýta:

V tomto pokoji bydlel Bedřich Kamarýt. Bedřich byl nejlepším přítelem rodiny Schönburg-Hartenstein, ale především to byl farář v Deštné. V této malé vesničce působil 46 let.

V pokoji se nachází rokoková postel z roku 1789, zdobí ji motiv Božího oka.

Obraz Madony nad postelí pochází ze 17. století. Obraz namaloval malíř, který působil na dvoře Rudolfa II.

Nad dveřmi visí rodinný epitaf Kábů. Epitaf pochází z roku 1568 a vznikl po smrti Janova syna Zikmunda. Na epitafu můžete vidět děti, které zemřeli při morové epidemii. V ložnici je originál, kopie obrazu se nachází v zámecké kapli.

Bedřich Kamarýt je také autorem fiktivní povídky Kábové z Rybňan. Autor se vrací do doby Kábů z Rybňan a Rutů z Dírné. Mezi těmito rodinami vzniklo manželství katolík s protestantkou. V pozadí příběhu se odehrává rodinný konflikt, který skončí smrtí manželky, kterou posedl ďábel. Dáma se zmocnila starého, památného rodinného kříže, ve vzteku s ním vypadla z okna na stěnu zámku. Její krev tu noc potřísnila bílou fasádu. Krvavé skvrny nešly přetřít, proto jediným řešením bylo natřít celý zámek na červeno.

V 16. a 17. století se zámek nazýval jako Zlatá Lhota, Kábova Lhota nebo Nová Lhota. Název Červená Lhota se v pramenech objevil v roce 1602, díky nové barokní fasádě.

Nacházíme se tedy v poslední místnosti. Děkuji Vám za návštěvu, přeji Vám šťastnou cestu domů a krásný den.

PODKROVÍ:

Schodiště:

(Jmenuji se ..... a jsem Váš průvodce). Je ovšem možné, že prohlídka pokračuje z prvního patra.

Ve zdejším zámku můžete vidět originální byt knížecí rodiny Schönburg-Hartenstein. Všechny pokoje, které jsou ve druhém patře pocházejí z počátku 20. století.

V roce 1901 zdědil zámek Červená Lhota princ Johann (jeho celé jméno zní: Johann Maria Alois Otto Heinrich Alexandr Schönburg von Hartenstein). Johann byl nejmladším synem knížete Josefa Alexandra. Pro prince Johanna a jeho celou rodinu byla Červená Lhota jediným reprezentačním sídlem, které vlastnili. Princ k zámku zdědil ještě dva činžovní domy ve Vídni, ty ovšem reprezentační funkci neplnily. Johann byl také iniciátorem poslední přestavby, která proběhla mezi lety 1902–1910. Během poslední rekonstrukce byla zámku vrácena renesanční podoba. Architekti restaurovali pokoje v prvním patře a ve druhém patře vznikly nové moderní pokoje. Schodiště pochází z roku 1909 a používalo ho služebnictvo. Před chodbou se nachází plánek zdejšího panství, které mělo rozlohu 520 hektarů. Tento plánek je kopie z počátku 20. století. Originál pochází ze století 18.

Chodba před divadlem:

Na stěnách vidíte původní plány poslední přestavby, které pocházejí z roku 1909. Plány vypracoval významný Vídeňský architekt Humbert Walcher z Moltheimu. Vedle plánů visí dvě fotografie. Na první fotografii vidíte zámek v 19. století, tedy před poslední přestavbou. Druhá fotografie nám ukazuje zámek v Jindřichově Hradci, kde žila starší sestra prince Johanna. Další fotografie, které se nacházejí na stěně vedle divadla nám ukazují členy knížecí rodiny. Na velké fotografii vidíte prince Johanna, který pracoval jako diplomat v Rusku, Rumunsku a u papežského stolce ve Vatikánu. Vedle fotografie prince si můžete prohlédnout jeho manželku princeznu Sofii Oettingen-Wallerstein. Jejich svatba se konala v roce 1897. Poslední fotografie nám ukazuje celou knížecí rodinu před zámkem v Jindřichově Hradci. Další místnost používali členové rodiny jako sklad. Díky dnešnímu kastelánovi můžete v této místnosti vidět nejmenší divadlo ve střední Evropě. Grafiky, které jsou na stěnách namalovala manželka pana kastelána. Divadlo vzniklo v roce 2009 a je využíváno návštěvníky. Na poslední stěně si můžete prohlédnout ještě další fotografie rodiny.

- Princ Karel hraje Tenis.
- Princ Johann s manželkou Sofií navštívil ples ve Vídni.
- Na jiné fotografii je zase princezna Karolína s pejskem.

Ve druhé části chodby vidíte Litografie, které pocházejí z 19. století. Na první fotografii, která je hned za rohem si můžete prohlédnout císaře Františka I. při návštěvě Českých Budějovic v roce 1835. Další litografie mají vojenskou tematiku.

Přes chodbu se teď půjdeme podívat do dětského pokoje.

Dětský pokoj:

Všechny tyto pokoje vznikly, protože princ Johann s princeznou Sofií měli 9 dětí. V roce 1910 však rodinu postihla tragédie. Zemřel nejmladší syn prince Johanna. Byl starý pouhé dva roky a zemřel na tuberkulózu.

Hračky, které v pokoji vidíte jsou originální a pocházejí z počátku 20. století. Právě s těmito hračkami si hrávaly šlechtické děti. Pouze elektrický vláček na koberci je ze soukromého majetku. Vlak patřil české rodině Horynů, pochází z roku 1940 a vyrobila ho firma Merkur. Poslední děti, které v těchto pokojích žili byl princ Petr a jeho sestra princezna Sofie. Díky vzpomínkám prince Petra známe zdejší šlechtický život. Petr tvrdí, že život na zámku byl velmi nudný. Děti mluvily pouze německy a nesměly si hrát s jinými dětmi. Neměly žádné přátele. Přes den si hrály s hračkami nebo běhaly v anglickém parku. V létě se směly koupat v zámeckém rybníce. Důležitá otázka je také jaká byla výchova šlechtických dětí? Děti se s rodiči obvykle viděli třikrát denně (u snídaně, oběda a večeře). Celé dny trávily s vychovatelkou. Děti nemuseli chodit do školy, protože učitelé chodili na zámek. Většinou se dopoledne učily v parku nebo v jejich dětské ložnici. Na stěně visí fotografie zdejších dětí.

- Na první fotografii je princ Johann s dcerami.
- Na druhé fotografii jsou dvojčata Luis a Luisa před zámkem.
- Na jiných fotografiích jsou děti v parku nebo v rybníce.
- Předposlední fotografie nám ukazuje prince Petra, který byl na karnevalu.
- Na poslední fotografii je jeho mladší sestra princezna Sofie.

Princ Peter strávil svůj život v armádě, a nakonec zemřel v roce 2003 v USA. Jeho setra Sofie žila s rodinou v Kolumbii, kde zemřela 14. ledna 2017 ve skoro 100 letech.

Obraz, který nám ukazuje budovu zámku namaloval Josef Svobodný v roce 1940. Svobodný byl nejen dobrý malíř, ale také pracoval na zámku jako učitel. Pod obrazem visí grafiky z 18. století, na kterých vidíte nehody kočárů.

Až si místnost prohlédnete budeme pokračovat do další místnosti.

Pokoj komorné:

Nábytek, který vidíte, v pokoji pochází z počátku 20. století. Nejoblíbenější komornou pro děti byla paní DajaŠkvrňová. Její muž na zámku pracoval jako správce. Rodina žila v Deštné, kde vlastnila malý dům. Jelikož měla Daja vlastní děti musela nakonec ze zámku odejít. Druhá komorná přišla z Pruska. Děti byly nešťastné, protože paní Ronová byla přísná. Poslední komornou byla slečna Anny Kupková. Její manžel pracoval jako četník v Deštné. Tyto tři dámy trávily s dětmi více času než jejich vlastní rodiče.

Prosím, až si pokoj prohlédnete, přesuneme se na konec chodby a čeká na nás obrazárna.

Obrazárna:

Tuto místnost využívala poslední rodina jako další dětský pokoj. Karel byl posledním dítětem, které tu bydlelo. Po smrti otce v roce 1937 zdědil zdejší zámek. Karel neměl ženu, byl bezdětný a na zámku žil osm let až do konfiskace. Potom musel odejít zpátky do Vídně, kde zemřel v roce 1972. Nábytek v této místnosti pochází ze státního zámku Kamenice nad Lipou. Tento zámek vlastnila šlechtická rodina Gaymüllerů, zámek jim byl v roce 1945 znárodněn.

Nábytek:

- Vedle dveří si můžete prohlédnout šperkovnici, která pochází z Florencie ze 16. století. Styl zdobení se nazývá Mozaika in Pietra Dura. Tento typ zdobení byl ve Florencii velmi oblíben.
- Na šperkovnici najdete dvě sošky (žebráka a žebračku), které pocházejí z 18. století z Německa.
- Mezi okny je olověný reliéf Krista a Samaritány u studny.

Obrazy: (Na stole se nachází katalog, ve kterém máte informace k obrazům)

- Zátíší vedle oken pochází z první poloviny 19. století. Autorem je rakouský malíř Franz Xaver Peter.
- Velký obraz vedle dveří nám ukazuje děti z knížecí rodiny Gaymüller. Jejich otcem byl Jacob Rudolf.
- Nejstarší obraz je v rohu nad pohovkou. Portrét nám ukazuje císaře Ferdinanda I., který od roku 1526 vládl také v Čechách.
- Pod obrazem císaře se ještě nachází Skica s názvem Adonidova smrt.

Ted' prosím máte čas. Prohlédněte si místnost, pracujte s katalogem. A potom se půjdeme podívat do poslední místnosti.

Hala:

Vybavení v této místnosti pochází z počátku 20. století. Pouze sekretář proti Vám je ze století 19. Vedle sekretáře jsou zdobené dveře, za nimi se nacházejí věžní hodiny. Hodiny

nainstaloval první kastelán Antonín Vrkoč v roce 1946. V době knížecí rodiny byl v místnosti další dětský pokoj. Ve střední části místnosti visí koberec, který si princ Johann s manželkou přivezli z Uzbekistánu. Johann a Sofie použili koberec jako prostěradlo při svatební noci. Vedle schodiště jsou ještě golfové hole, které používal Karel Schönburg při svém diplomatických cestách po Evropě. Na stěně vidíte malou část z velké kolekce grafik. Všechny grafiky pocházejí ze zámku Kamenice nad Lipou. Dvě kolorované grafiky pocházejí z 18. století, jejich autorem byl Salvator Rosy, který se narodil v Neapoli ovšem velké úspěchy sklízel v Římě. Další kolorované listy jsou známé malířky Angeliky Kaufmanové, která žila v Anglii v 18. století. Zámek byl tedy v roce 1945 knížecí rodině znárodněn. Ovšem některá panství v zahraničí jim dodnes patří.

Děkuji Vám za Vaši návštěvu, a přeji Vám krásný den.

Nashledanou

2) Německý přeložený text

Begrüßung im Hof:

Herzlich willkommen auf dem Staatsschloss Červená Lhota. Wir steigen nun die Treppe in den ersten Stock hoch, wo Sie sich bitte die Schlosspantoffeln anziehen.

Gastsalon:

Guten Tag, ich heiße ..... und begleite Sie jetzt durch das Schloss.

Unsere Besichtigung beginnt im Gastsalon. Die erste schriftliche Erwähnung des Schlosses stammt aus dem Jahre 1465. Im 15. Jahrhundert entstand an dieser Stelle eine gotische Festung, die im 16. Jahrhundert zu einem Renaissance-Schloss umgebaut wurde. Diese alte gotische Festung bestand aus drei Gebäuden, dem Schutzturm und zwei Wohngebäuden. Weitere Umbauten wurden im 17. Jahrhundert (der Barock-Umbau), im 19. Jahrhundert (der romantische Umbau) und am Anfang des 20. Jahrhunderts (der Neurenaissance-Umbau) vorgenommen.

Während der heutigen Führung können Sie die ursprüngliche Wohnung der letzten Fürstenfamilie sehen. Es handelte sich um die österreichische Familie Schönburg-Hartenstein, die das Schloss im Jahr 1835 kaufte und hier 110 Jahre lang lebte. Im Jahre 1945 wurde das Schloss konfisziert und das letzte Familienmitglied, Karl Schönburg-Hartenstein, kehrte nach Wien zurück.

Die kleinen Grafiken im Raum zeigen uns die weiteren deutschen Schlossresidenzen der Fürstenfamilie Schönburg-Hartenstein. Neben der Glasvitrine befindet sich die Grafik der Herrschaft Glauchau, neben dem Schreibtisch Liechtenstein, neben der Tür Stein und neben dem Musiksalon sehen Sie Hartenstein und Waldenburg.

Die großen Lünetten-Darstellungen zeigen Szenen aus dem ländlichen Volksleben. Von diesem Thema weicht ein kurioses Bildmotiv über der Eingangstür ab, das die zeitgenössischen körperlichen Strafen zeigt. Alle diese Bilder entstanden in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts. In der Glasvitrine gibt es Meißner und Wiener Porzellan. Die Fotografien über dem Schreibtisch zeigen uns das Schloss in Neuhaus, das die Familie Czernin besaß.

Auf dem Schreibtisch befinden sich Kopien aus dem hiesigen Gästebuch. Sie können hier die Namen der Mitglieder der Familien Schwarzenberg, Czernin, Schönburg-Hartenstein oder Lobkowitz finden. Alle diese Adelligen wohnten in diesen Räumlichkeiten. Der bekannteste Schlossgast war jedoch der Komponist Karl Ditters von Dittersdorf. Sein Porträt können Sie neben dem Fenster im Musiksalon sehen. Im Musiksalon liegen zwei Musikinstrumente auf dem Tisch (und zwar eine Geige und eine Zither). Karl Ditters lebte im Schloss zwischen den Jahren 1795–1799 und sein Gastgeber war der Baron Ignac Stilfried. Zum Ende seines Lebens war Karl Ditters schon krank und ohne Freunde. Er ist im Jahre 1799 auf diesem Herrschaftssitz gestorben. Sein Grab befindet sich in Deštná, einem kleinen Dorf, das von Červená Lhota vier Kilometer entfernt liegt.

Im letzten Zimmer können Sie zwei Reisekoffer aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts sehen.

Gästedoppelzimmer:

Wir gehen jetzt durch das Gästedoppelzimmer zum Turmzimmer. Im Gästedoppelzimmer können Sie sehen: zwei Betten aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts, ein kleines Badezimmer aus dem 19. Jahrhundert und zwei Gemälde. Die Gemälde stellen das Innere einer Kathedrale und eine Franziskanerkirche dar und es handelt sich um Werke von Ludwig Kohl aus dem Jahre 1844.

Turmzimmer:

Wir befinden uns jetzt im Turmzimmer. Im 14. und im 15. Jahrhundert befand sich an dieser Stelle kein Schloss, sondern eine alte gotische Festung. Diese alte Festung kaufte im Jahre 1531 die Ritterfamilie Kába von Rybnany. Dank Johann Kába wurde die alte gotische Festung zwischen den Jahren 1542 und 1555 umgebaut. Im diesem Jahr entstand ein neues Renaissance-Schloss mit einem Teich. Das beschauliche Leben der Ritterfamilie wurde im Jahr 1557 von der Pestepidemie tragisch unterbrochen. Johann Kába hatte 8 Kinder, während der Pestepidemie verlor er fünf davon. In diesem Jahr entstand auch die Schlosskapelle im englischen Park über dem Teich. Unter der Kapelle befinden sich die Gräber der toten Kinder. In der Kapelle hängt auch ein Epitaph der Familie Kába, das an dieses Ereignis erinnert. Die Ritterfamilie besaß das Schloss zwischen den Jahren 1531 und 1597.

Im Jahre 1597 kaufte das Schloss eine unbekannte Familie Ruta von Dírná. Diese Familie lebte im Schloss sehr kurz, und zwar von 1599 bis 1621.

Die nächste bedeutende Familie, die das Schloss besaß, war die Familie Slavata. Der erste Besitzer war Wilhelm Slavata von Chlum und Košumberk. Er war Oberstkanzler von Böhmen. Seine Frau hieß Lucia Otýlie von Neuhaus und ihre Hochzeit fand im Jahre 1604 statt. Dank seiner Frau erbte Wilhelm eine große Herrschaft und kaufte dazu im Jahre 1641 noch dieses Schloss. Wilhelm Slavata war auch der Initiator des Barock-Umbaus von diesem Schloss. Aus der Zeit von Slavata, also aus dem 17. Jahrhundert, blieb hier diese verzierte Originaldecke. Die Familie besaß dieses Schloss von 1641 bis 1755. Das letzte Familienmitglied war Jan Karel Jáchym Slavata, dessen Porträt sie später im Esszimmer sehen.

Im Jahre 1755 kaufte dieses Schloss das österreichische Geschlecht Gudenus. Die Mitglieder dieser Familie lebten jedoch nie im Schloss, weil sie auch andere Herrschaften in Österreich besaßen. Im Jahre 1796 kaufte die Herrschaft Baron Ignac Stillfried. Er lebte im Schloss allein, ohne Frau und Kinder. Sein bekanntester Gast war der Komponist Karl Ditters von Dittersdorf.

Seit dem Jahre 1835 besaß dieses Schloss die österreichische Familie Schönburg-Hartenstein. Der bedeutende Vertreter war Prinz Johann Schönburg-Hartenstein. Johanns Vater war Fürst Josef Alexander. Johann war sein jüngster Sohn und erbte das Schloss im Jahre 1901. Er war der Initiator des letzten Umbaus, durch den das Schloss in den Jahren 1902–1910 sein jetziges Aussehen bekam. Die kleine Grafik neben der Tür zeigt uns das Schloss vor dem letzten Umbau im 19. Jahrhundert. Sie sehen hier das Schloss noch im Barock-Stil. Durch die Tür neben der Grafik konnten die Gäste früher ins Arbeitszimmer gehen.

Kleine Bilder mit Tiermotiven stammen aus einer französischen Enzyklopädie, die in den Jahren 1749–1802 herausgegeben wurde.

Die Ölmalereien, die sich über dem Bett befinden, stammen aus der Mitte des 18. Jahrhunderts. Sehen sie sich bitte dieses Zimmer an, und dann können wir zum Vorzimmer weitergehen.

Vorzimmer:

Wir befinden uns jetzt im jüngsten Zimmer des hiesigen Schlosses. Das Vorzimmer entstand während des romantischen Umbaus in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Diesen Raum kann man auch als Schlosskreuzung bezeichnen. Die Gäste konnten von hier in den Gastsalon, ins Arbeitszimmer oder in den Speisesaal gehen.

An der Wand zwischen den Fenstern hängt die älteste Uhr des hiesigen Schlosses. Sie stammt aus dem 17. Jahrhundert aus Holland und sie ist mit einem Meerjungfrauenmotiv verziert.

Neben der Tür befindet sich ein chinesischer Gong, der aus dem 19. Jahrhundert stammt. Diesen Gong hat der Kämmerer benutzt, wenn er die Familienmitglieder in den Speisesaal gebeten hat. (bitten)

In der Vitrine befindet sich Dienerkleidung des Ober – Lakaien.

An den Wänden hängen Dekrete zu den Orden des Prinzen Johann Schönburg. Diese Dekrete bekam Johann von dem österreichischen Kaiser (Franz Josef I. [dem Ersten]) und von dem rumänischen König (Karl I. [dem Ersten]). Prinz Johann war nämlich ein bedeutender Diplomat.

An der Wand neben dem Ofen hängen die Fotografien des Prinzen Johann. (Das erste Foto zeigt uns den Prinzen Johann mit dem rumänischen König Karl, das zweite Foto zeigt den Prinzen im Jahre 1910 in Rumänien, auf dem anderen Foto ist Johann wie ein Soldat gekleidet und das letzte Foto zeigt uns den Prinzen mit seinem guten Freund Eugen Czernin). Eugen Czernin besaß das Schloss in Neuhaus und seine Ehefrau war Fanny Schönburg-Hartenstein (Johanns Schwester).

Gegenüber können Sie ein kleines Büro sehen. In diesem Raum arbeitete der Verwalter des hiesigen Schlosses, deshalb wird dieser Raum *Direktionsbüro* genannt. Johanns Verwalter lebte nicht im Schloss. Er arbeitete hier fünfmal pro Monat. Im Zimmer finden Sie einen kleinen Waschraum aus dem 19. Jahrhundert. Auf dem Schreibtisch befinden sich eine Schreibmaschine und ein mechanischer Taschenrechner aus dem 20. Jahrhundert. Neben der Tür sehen Sie den ursprünglichen Ofen aus dem 19. Jahrhundert.

Bitte, sehen Sie sich dieses Zimmer an und dann können wir zum Arbeitszimmer gehen.

Arbeitszimmer:

Das Arbeitszimmer ist der einzige repräsentative Raum des hiesigen Schlosses. Seine altertümliche Einrichtung sollte die Tradition des Fürstengeschlechts von Schönburg-Hartenstein betonen. Ich sagte Ihnen schon: die Familie Schönburg-Hartenstein lebte seit dem Jahre 1835 im Schloss. Das erste Mitglied der Fürstenfamilie hieß Heinrich Eduard Schönburg-Hartenstein und arbeitete als Major der österreichischen Armee. Heinrich war auch das erste Familienmitglied, das das Inkolat erwarb. (Inkolat = das böhmische Heimatrecht)

Sein Porträt befindet sich im Salon. Heinrich war zweimal verheiratet. Seine erste Frau hieß Maria Pauline Schwarzenberg aus Hluboká an der Moldau. Die Ehe dauerte nur vier Jahre, weil Maria Pauline im Jahre 1821 einen Unfall hatte. Sie stürzte vom Pferd und hat sich verletzt. Nach drei Tagen ist Maria Pauline in Wien gestorben. Sie war nur 23 Jahre alt.

Zwei Jahre später heiratete Heinrich Eduard zum zweiten Mal. Seine zweite Ehefrau war Luisa Schwarzenberg aus Hluboká an der Moldau. Luisa war die jüngere Schwester seiner verstorbenen Frau. Die Ehe war glücklich und Heinrich Eduard hatte mit seiner zweiten Frau drei Kinder. Sein ältester Sohn war Fürst Joseph Alexander. Sein Bild hängt neben der Glasvitrine. Seine Frau hieß Caroline Josephine, geboren von Liechtenstein. Die Leute sagten, dass diese Fürstin die schönste Dame des hiesigen Schlosses war. Ihr Porträt hängt im Herrnschlafzimmer. Joseph Alexander hatte mit der Fürstin Caroline Josephine sechs Kinder.

Sein jüngster Sohn und der weitere Besitzer von Červená Lhota war Prinz Johann. Sie sehen ihn auf der großen Fotografie auf dem Schreibtisch. Johann erbt dieses Schloss im Jahre 1901 und er war der Initiator des letzten Umbaus. Dieser Umbau dauerte von 1902 bis 1910. Nach diesem Jahre lebte Johann mit seiner ganzen Familie im Schloss. Prinz Johann arbeitete als Gesandter in Russland, und als Botschafter in Rumänien und beim Heiligen Stuhl in Vatikan. An diese Etappe seines Lebens wird hier durch Kerzen in der Glasvitrine und ein außergewöhnliches Kunstblumenarrangement im Glaskasten in der Ecke erinnert. Dieses Kunstblumenarrangement stammt aus dem Jahre 1912, und Johann bekam es vom Papst Pius X. [dem Zehnten] als Geschenk. In der letzten Vitrine neben dem Fenster hängt ein diplomatischer Frack des Prinzen Johann. Seine Ehefrau war Prinzessin Sophie Oettingen-Wallerstein. Sie hatten neun Kinder. Die Kinder wohnten im zweiten Stock des Schlosses, wo sie ihre Kinderzimmer hatten. Seine jüngste Tochter lebte später mit ihrer ganzen Familie in Kolumbien. Sie ist am 14. Januar 2017 gestorben und sie war 99 Jahre alt.

Prinz Johann verbrachte sein Lebensende in Wien, wo er am 30. März 1937 starb. Gemäß seinem Wunsch befindet sich sein Grab in diesem Park, und zwar über dem Teich (neben der Schlosskapelle). Die anderen Mitglieder der Fürstenfamilie haben ihre Gräber auf dem Friedhof in Bad Ischl.

An der Wand über der Glasvitrine hängt das älteste Bild des hiesigen Schlosses. Das Bild wurde von Jacob Seisenegger im Jahre 1529 gemalt. Dieses Bild zeigt uns Joachim und Zacharias, die Söhne Adams I. [des Ersten] von Neuhaus.

Die kleine Karikatur neben der Tür zeigt uns Margarete von Tirol. Die Leute kennen sie als die hässlichste Dame der europäischen Geschichte. Ihr Mann hieß Johann Heinrich von Luxemburg (Johann Heinrich war der Bruder von Karl IV. [dem Vierten]). Das Eheglück dauerte nur 4 Jahre.

Der Lüster stammt aus dem 19. Jahrhundert aus Deutschland. Er ist mit Symbolen der vier Jahreszeiten verziert (die Blüten symbolisieren den Frühling, die Ähren den Sommer, die Trauben den Herbst und die Adventskränze den Winter).

Vor der Bibliothek steht eine Bärin. Sie wurde im Jahre 1887 in Russland geschossen

Auf dem Tisch liegen die Kopien der Pläne des letzten Umbaus. Diese Pläne zeichnete der österreichische Architekt Humbert Walcher im Jahre 1909.

Sehen Sie sich bitte dieses Zimmer an, und dann können wir zum Speisesaal gehen.

Ukázky dopisů mezi Johannem a jeho Otcem Josefem Alexandrem:

„10. Mai 1885, Paris

Lieber Papa!

gestern sind die Rubempres hier angekommen, sonst nichts Neues. Schönes Wetter, welches meine Spaziergänge in der Stadt und Umgebung noch angenehmer macht. Morgen fahre ich mit Alixes Mann nach Versailles, komme abends wieder zurück. Vor einigen Tagen Brief von Fanny erhalten, den ich nächstens beantworte. Gestern ein Torpedo-Boot hier angekommen, welches über die Seine und Kanäle nach dem mittelländischen Meer fährt, man konnte es von den Brücken aus sehr gut sehen.

Dein dankbarer Sohn, Hans“

„21. Juni 1885, Paris

Lieber Papa,

ich danke dir einmal für deinen Brief, den ich gestern erhielt. Dass Terzett sind die „Gebrüder Butschetti“ sie spiele, glaube ich in verschieden Wiener Lokalen, ich hörte sie im Stephanskeller, doch sind sie dort nicht regelmäßig, sondern wir ließen sie kommen. Letzthin speiste ich mit Szeczen, ich fragte ihn vieles über die diplomatische Carriere, bei der er sehr gerne ist, obwohl er wenig zum Ausgeben hat, freilich war er bis jetzt nur auf sehr angenehmen Posten. Hojos ist nur nominell hier, ich habe ihn bis jetzt noch nicht gesehen, sondern nur Karten gelassen, er bleibt während (?) der heißesten Zeit mit seiner Familie in Trouville(?).

Es umarmt dich herzlichst, lieber Papa, dein dankbarer Sohn, Hans“

Speisesaal:

Der Speisesaal entstand bei dem romantischen Umbau im 19. Jahrhundert. Seit dem 17. Jahrhundert befand sich in diesem Flügel ein großer Festsaal. Diesen Saal benutzten die Mitglieder der Schlossfamilien für Bälle. Die verzierte Decke stammt von dem italienischen Stuckateur Innocent Cometta und ist aus dem Jahre 1675. Die jüngere Ausschmückung an den Wänden stammt aus dem 19. Jahrhundert und sie entstand auch bei diesem Umbau. Im 17. Jahrhundert besaß dieses Schloss die bekannte böhmische Familie Slavata.

Die Familienmitglieder lebten im Schloss zwischen den Jahren 1641 und 1755. Aus der Slavata-Zeit, also aus dem 17. Jahrhundert, stammt die Anrichte hinter Ihnen. Dieser Geschirrschrank ist mit einer dreifachen Symbolik dekoriert. In der Anrichte befindet sich das Zinngeschirr aus dem 17. Jahrhundert.

Auf dem Porträt neben der Tür ist der letzte Schlossbesitzer aus der Slavata, Johann Karl Joachim Slavata. Das Porträt stammt aus dem Jahre 1676 und ist von dem niederländischen Maler Wallerant Vaillant.

Neben der Tür hängt ein kleines Bild von dem deutschen Maler Georg Flege aus dem 17. Jahrhundert I. Das Bild heißt *Stilleben mit Blumen, Buch und Brillen*.

Gegenüber diesem Bild befindet sich das Porträt des Herzogs Francesco de Medici. Dieses Bild entstand im Jahre 1555 und Francesco wurde im 16. Jahrhundert für den schönsten Mann gehalten.

Im Speisesaal befinden sich die ältesten Möbelstücke, die Sie im Schloss sehen können, z.B. die spätgotische Truhe, der Renaissance-Schrank und der Renaissance-Anrichteschrank.

Im Speisesaal haben die Familienmitglieder und die Gäste dreimal täglich gegessen (das Frühstück war um 8 Uhr, das Mittagessen um 12 Uhr und das Abendessen um 19 Uhr). Der Etikette entsprechend mussten alle vor jedem Essen im Salon warten.

Auf dem Tisch ist Wiener Porzellan aus dem 20. Jahrhundert.

Nach dem Essen konnten sich die Herrschaften in den Salon begeben, den wir uns jetzt auch ansehen.

Salon:

Der Salon war der Hauptgesellschaftsraum, der festlichste und luxuriöseste Raum des Schlosses. Die heutige Gestalt des Salons entstand bei dem romantischen Umbau im 19. Jahrhundert. Im 17. und im 18. Jahrhundert gab es in diesem ganzen Flügel einen großen Tanzsaal. Die letzte Bewohnerin des Salons war Prinzessin Sophie Oettingen-Wallerstein (Johanns Ehefrau).

Auf dem Bild zwischen den Fenstern ist das erste Mitglied der Fürstenfamilie Schönburg-Hartenstein, Fürst Heinrich Eduard (Johanns Großvater) abgebildet. Ich sagte schon: Heinrich diente als Major der österreichischen Armee und kaufte dieses Schloss im Jahre 1835. Heinrich besaß auch die Herrschaft Černovice. Seine erste Frau war Maria Pauline Schwarzenberg (sie stürzte im Jahre 1821 vom Pferd). Seine zweite Frau war Luisa Schwarzenberg. Dank ihr bekam das Schloss im 19. Jahrhundert die romantische Gestalt. Die nächsten Mitglieder der Fürstenfamilie Schwarzenberg zeigen uns die Porträts über dem Kabinett. Auf dem ersten Porträt ist Josef II. von Schwarzenberg (Schwiegervater von Heinrich Eduard). Auf dem zweiten Porträt ist seine Frau Pauline Caroline Iris von

Schwarzenberg (Schwiegermutter von Heinrich Eduard) und auf dem letzten Porträt ist der Prager Erzbischof Friedrich von Schwarzenberg. Dieser Familie widerfuhr eine Tragödie. Als Napoleon Maria-Louise von Habsburg heiratete, fand im Jahre 1810 in Paris ein Hochzeitsball statt. Pauline kam mit ihrem Mann und ihren Kindern. In einem Holzsaal brach jedoch Feuer aus. Pauline suchte nach ihren Töchtern, diese waren aber bereits in Sicherheit. Pauline fand in den Flammen ihren Tod. Sie war damals 35 Jahre alt.

Das nächste Bild über dem Kabinett hat ein mythologisches Thema: Bacchus und Ariadne auf der Insel Naxos. Dieses Bild malte der französische Rokoko-Maler Francois Boucher.

Wir erwähnten bereits, dass Prinz Johann als Botschafter arbeitete. Im Salon können Sie die schwarzen Lackmöbel sehen, die aus seiner diplomatischen Wohnung in Venedig stammen. In der Glasvitrine befindet sich ein interessantes Objekt (ein Krater). Das Gefäß ist 2000 Jahre alt. Neben dem Fenster hängt ein origineller venezianischer Spiegel aus dem 18. Jahrhundert, der sich ebenfalls Dank des Prinzen Johann im Schloss befindet.

Wir erwähnten auch die schönste Dame des hiesigen Schlosses, die Fürstin Caroline Josefine von Liechtenstein hieß (Ihr Porträt hängt im Herrnschlafzimmer). Die Prinzessin war sehr schön und hatte auch großes Talent. Im Salon können Sie ihren Arbeitstisch und ihren Spieltisch sehen, der vor der Vitrine steht.

Boudoir: (die Informationen sagt man im Salon)

Im nächsten Zimmer arbeiteten die Damen. Sie verbrachten im Boudoir viel Zeit (sie malten, lasen Bücher oder schrieben Briefe). Vor dem französischen Fenster sind die Fotografien der Familienmitglieder Schönburg-Hartenstein zu sehen.

Neben der Glastür hängt ein Aquarell, das Fanny Czernin malte (Johanns Schwester). Auf dem Aquarell finden Sie ihre Großmutter Luise Schwarzenberg, die im Sessel sitzt und eine Zigarette raucht. Fanny malte dieses Bild, als sie noch ein Kind war (mit 14 Jahren).

Neben der Bibliothek können Sie eine Tapetentür sehen. Die Tapetentür signalisierte dem Gast, der sich ganz frei in diesen Räumlichkeiten bewegen konnte, dass hier der Eintritt nicht erlaubt ist.

Damenschlafzimmer:

Wir befinden uns jetzt in dem südlichen, dem engsten Flügel des hiesigen Schlosses. Das Zimmer nimmt die ganze Breite des Gebäudes ein, die Wand rechts grenzt an den Hof, deswegen wurde das Zimmer schnell kühl. Dieses Problem lösten Stofftapeten, die nicht an der Wand liegen. Die Tapeten waren eine Art Isolierung. Diesen Raum benutzten nur die Damen, die im Schloss lebten, und zwar als Damenschlafzimmer. Die Veränderung kam im Jahre 1910. Nach dem letzten Umbau schliefen Prinz Johann und seine Frau Prinzessin Sophie in diesem Zimmer zusammen. Nach dem Jahre 1910 begann Prinz Johann mit der gesamten Modernisierung des Schlosses.

im Jahre 1901 entstand in der Umgebung des Schlosses ein englischer Park

im Jahre 1908 wurde im Schloss eine Wasserleitung installiert

im Jahre 1913 entstand neben dem Park ein Tennisplatz

seit dem Jahre 1916 funktioniert im Schloss ein Telefon

im Jahre 1917 fand dank der Firma von František Křížík die Elektrifizierung des Schlosses statt

Die Fotografien und die Bilder in der Glasvitrine hinter Ihnen zeigen uns die Familienmitglieder:

auf dem kleinen Bild ist Prinzessin Sophie Oettingen Wallerstein zu sehen

auf der Fotografie unter diesem Bild ist Johann mit seiner Frau vor der Hochzeit zu sehen (die Hochzeit fand im April 1897 statt)

die nächste Fotografie zeigt uns den Prinzen Johann mit seinem Pferd

auf der letzten Fotografie sehen sie die Söhne des Prinzen (sein ältester Sohn Karl mit seinem Bruder Luis Alexander)

An der Wand neben der Glasvitrine hängen zwei schwarz-weiße Bilder, die uns die Eltern der Prinzessin Sophie zeigen. Die nächsten Fotografien hängen an der Wand neben der Tür. Die Fotografien zeigen uns die Schlossresidenzen der Fürstenfamilie Oettingen-Wallerstein. Prinzessin Sophie wurde in Böhmen geboren, in Hluboš bei Příbram, aber sie verbrachte ihre Kindheit in Prag. Sie war eine typische böhmische Adelige. Ihr Mann Johann ist im Jahre 1937 gestorben. Nach diesem tragischen Ereignis lebte die Prinzessin in Wien. Sie starb am 10. September 1944 bei einem Luftangriff tragisch in Wien.

Der Heim-Reliquiar-Altar stammt aus dem 18. Jahrhundert.

Das Gemälde der schmerzreichen Jungfrau Maria bekam Fürstin Caroline im Jahre 1855 als Hochzeitsgeschenk.

Durch die so genannte Garderobe der Prinzessin betreten wir das Herrenschlafzimmer.

Garderobe:

Auf dem Tisch neben dem Schrank liegt ein Föhn aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts von der Firma AEG. Neben dem Föhn befindet sich eine Brennschere. An der Wand über der Tür befindet sich die Freske „Christus in Gethsemane“ aus der Zeit der Familie Slavata (aus dem 17. Jahrhundert). Im 18. und 19. Jahrhundert durften die Damen nicht ins Herrenschlafzimmer kommen. Sie mussten das Zimmer durch diesen Balkon umgehen. Heute sehen Sie auf dem Balkon einen modernen privaten Waschraum.

Im Barockschrank hängen die Kleider, die die Damen im 19. Jahrhundert trugen.

Herrenschlafzimmer:

Diesen im Barock entstandenen Raum benutzten die Schönburger als Herrenschlafzimmer. Im Zimmer schlief das erste Familienmitglied, Heinrich Eduard, und dann schlief sein ältester Sohn Joseph Alexander hier. Prinz Johann benutzte die Damenschlafzimmer, wo er gemeinsam mit seiner Frau Sophie schlief. Noch einmal können Sie in diesem Zimmer alle Familienmitglieder sehen.

Die kleine Grafik über dem Sekretär zeigt uns Heinrich Eduard (Johanns Opa).

Auf der ersten Lithographie über dem Schreibtisch befindet sich seine erste Frau Maria Pauline Schwarzenberg (sie hatte einen Unfall, sie stürzte vom Pferd und starb im Jahre 1821, sie war 23 Jahre alt).

Auf der zweiten Lithographie ist ihre Schwester Luisa mit zwei ihrer Kindern.

Heinrich Eduard und Luisa hatten aber 3 Kinder. Ihr ältester Sohn war Fürst Joseph Alexander. Der Fürst befindet sich auf dem kleinen Bild unter der zweiten Lithographie. Seine Frau war die schönste Dame des hiesigen Schlosses, die Fürstin Caroline Josefine, geboren von Lichtenstein. Die Fürstin wurde in Wien geboren und verbrachte einen großen Teil ihrer Kindheit im Schloss Lednice. Das Porträt der Fürstin Caroline hängt über der Eingangstür.

Die nächste Generation des hiesigen Schlosses sehen Sie auf der Fotografie auf dem Tisch (Prinz Johann und seine Ehefrau, Prinzessin Sophie). Auf der letzten großen Fotografie ist Johanns ältester Sohn Karl. Karl war das letzte Familienmitglied, das im Schloss lebte. Er erbt das Schloss im Jahre 1937. Karl lebte im Schloss ohne seine Frau und Kinder. Das Schloss wurde im Jahre 1945 konfisziert. Karl erbt noch Mietshäuser in Wien, wo er im Jahre 1972 gestorben ist.

Über dem Sekretär befinden sich Zeichnungen von Carolinas Söhnen (Edward, Alois und Johann).

Auf dem Bild über dem Bett ist ein sakrales Thema dargestellt. Es handelt sich um die Weihe der heiligen Katarina, die hier vom Jesuskind einen Trauring empfängt und so zur Braut Christi wird.

Das nächste Bild neben dem Fenster heißt das „Urteil des Paris“ (Paridův soud). Dieses Bild mit einem mythologischen Thema stammt aus dem 17. Jahrhundert.

Neben dem Barockschrank befinden sich bis heute die originalen Lichtschalter und die Klingelknöpfe für die Dienerschaft.

Noch eine Fotografie im Herrenschlafzimmer ist für uns sehr wichtig. Auf der Fotografie neben der Tür sehen Sie Antonín Vrkoč. Antonín war der Kammerdiener des Prinzen Johann, aber nach der Konfiszierung des Schlosses arbeitete er auf dem Schloss als der erste Kastellan. Er hat das Schloss im Jahre 1947 gerettet und dank diesem Mann können Sie heute die ursprüngliche Wohnung der Fürstenfamilie sehen. Im Jahre 1947 wollte der damalige Minister Ďuriš das Schloss kaufen, und er wollte im Schloss eine Pension für die Mitarbeiter haben. Dank dem Kastellan wurde der Kauf nicht realisiert und im Jahre 1949 wurde das Schloss für Touristen geöffnet.

Durch die Herrengarderobe kommen wir zum letzten Zimmer unserer Besichtigung.

Herrengarderobe:

Auf den Fotografien können Sie die Schlosskapelle sehen, die im englischen Park über dem Teich steht. In der Glasvitrine hängen die liturgischen Gewänder, die die hiesigen Fürstinnen bestickten. (Den Ornat stickte Caroline Josefine, das Pluviale stickte Sophie). Das Pluviale kleideten die Heiligen Väter Pius X. und Benedikt XV. Diese Heiligen Väter taufte Johanns Kinder im Vatikan.

Kamaryts Schlafzimmer:

In diesem Raum wohnte Friedrich Kamaryt. Friedrich war der beste Freund der Familie Schönburg-Hartenstein, aber vor allem war er der Pfarrer in Deštná. In diesem kleinen Dorf wirkte er 46 Jahre.

Im Zimmer befindet sich ein Rokoko-Bett, das aus dem Jahre 1789 stammt. Dieses Bett ist mit dem Motiv des Augen Gottes verziert.

Das Madonnenbild über dem Bett entstand im 17. Jahrhundert. Das Bild wurde von einem Künstler aus dem Umkreis von Rudolf II. [dem Zweiten] gemalt.

Über der Tür ist das Epitaph der Familie Kaba. Dieses Epitaph entstand im Jahre 1568, nach dem Tod von Jans Sohn Zygmund. Auf dem Epitaph können Sie auch die Kinder sehen, die bei der Pestepidemie gestorben sind. In diesem Zimmer hängt das Original und in der Schlosskapelle befindet sich eine Kopie von diesem Epitaph.

Friedrich Kamaryt ist auch der Autor der historischen Erzählung **Die Kába von Rybňany**. Diese Geschichte ist aber erfunden. Der Autor kehrt in die Zeit der Familien Kaba und Rut von Dírná zurück. Zwischen diesen Familien entstand eine Ehe eines Katholiken mit einer Protestantin. Vor dem Hintergrund einer Sittengeschichte entfaltet sich ein Familienkonflikt, der mit dem Tod der vom Teufel besessenen Ehefrau endet. Die Dame vergreift sich an dem altertümlichen heiligen Kruzifix und fällt in einem Anfall von Wahnsinn zusammen mit ihm aus dem Fenster auf die Felsen im Teich hinaus. Ihr Blut bespritzt die schneeweisse Fassade derart, dass es nicht möglich ist, die Blutflecken zu entfernen. Die einzige Lösung ist, die Schlossfassade mit roter Farbe zu streichen.

Im 16. und im 17. Jahrhundert wurde das Schloss als Goldlhotta, Lhotta von Kaba oder Neulhotta bezeichnet.

Der Name Červena Lhota benutzt man seit dem Jahre 1602, dank der neuen roten Barock-Fassade, die das Schloss beim Barockumbau bekam.

Wir sind jetzt in unserem letzten Zimmer. Ich danke Ihnen für Ihren Besuch und wünsche Ihnen eine gute Heimreise und einen schönen Tag.

Auf Wiedersehen

Das Dachgeschoss

Treppenvorzimmer:

Ich heiße ..... und ich bin Ihr Schlossführer. Im hiesigen Schloss können Sie die ursprüngliche Wohnung der Fürstenfamilie Schönburg-Hartenstein sehen. Alle Räume, die im zweiten Stock sind, entstanden am Anfang des 20. Jahrhunderts.

Im Jahre 1901 erbt das Schloss Červená Lhota Prinz Johann (sein ganzer Name ist: Johann Maria Alois Otto Heinrich Alexander Schönburg Hartenstein). Johann war der jüngste Sohn des Fürsten Joseph Alexander. Für den Prinzen Johann und für seine Familie war das Schloss die einzige repräsentative Residenz, die die Familie besaß. Der Prinz erbt zum Schloss noch zwei Zinshäuser in Wien, aber diese Zinshäuser hatten keine repräsentativen Funktionen. Johann war der Initiator des letzten Umbaus, der zwischen den Jahren 1902–1910 verlief. Während dieser letzten Rekonstruktion kehrte die Renaissancegestalt des Schlosses zurück. Die Architekten restaurierten die Zimmer im ersten Stock und im zweiten Stock entstanden neue moderne Zimmer. Die Wendeltreppe stammt aus dem Jahre 1909 und sie wurde von der Dienerschaft genutzt. Vor der Tür finden Sie einen Plan der hiesigen Herrschaft. Die Ausdehnung war 520 ha. Dieser Plan ist eine Kopie aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts. Das Original der Herrschaft stammt aus dem 18. Jahrhundert.

Flur vor dem Theater:

An der Wand können Sie die ursprünglichen Pläne des letzten Umbaus sehen, die aus dem Jahre 1909 stammen. Diese Pläne entwarf der bekannte Wiener Architekt Humbert Walcher von Moltheim. Neben den Plänen hängen zwei Fotografien. Die erste Fotografie zeigt uns das Schloss im 19. Jahrhundert vor dem letzten Umbau. Das Schloss sehen Sie hier noch im Barockstil. Die zweite Fotografie zeigt uns das Schloss in Neuhaus, wo die ältere Schwester des Prinzen Johann lebte. Die nächsten Fotografien, die sich an der Wand neben dem Theater befinden, zeigen uns die Familienmitglieder. Die große Fotografie zeigt uns den Prinzen Johann (der jüngste Sohn des Fürsten Joseph Alexander, Johann arbeitete als Botschafter in Russland, Rumänien und beim Heiligen Stuhl im Vatikan). Neben der Fotografie des Prinzen können Sie auf der Fotografie seine Frau Sophie Oettingen-Wallerstein sehen. Die Hochzeit fand im Jahre 1897 statt. Die letzte Fotografie an dieser Wand zeigt uns die ganze Fürstenfamilie vor dem Schloss in Neuhaus.

Den nächsten Raum benutzten die Mitglieder der letzten Familie wie ein Lager. Dank dem heutigen Kastellan können Sie in diesem Zimmer das kleinste Theater in Mitteleuropa sehen. An den Wänden sehen sie die Graphiken, die seine Frau malte. Das Theater entstand im Jahre 2009 und funktioniert für die Besucher.

An der letzten Wand können Sie sich die anderen Fotografien der Fürstenfamilie ansehen. (z. B. Prinz Karl spielt Tennis, Prinz Johann und seine Frau besuchten einen Ball in Wien, oder die letzte Fotografie zeigt uns den Hund der Prinzessin Caroline).

In dem zweiten Teil des Flurs hängen Lithographien, die aus dem 19. Jahrhundert stammen. Die erste Lithographie, die gleich um die Ecke hängt, zeigt uns den Besuch des Kaisers Franz I. [des Ersten] im Jahre 1835 in Budweis. Die anderen Lithographien zeigen uns die militärische Gangart.

Sehen Sie sich bitte diesen Flur an und dann können wir zum Kinderzimmer weitergehen.

Kinderzimmer:

Alle diese Räume entstanden, weil Prinz Johann und seine Frau Sophie 9 Kinder hatten. Im Jahre 1910 betraf die Familie eine Tragödie. Der jüngste Sohn des Prinzen Johann starb mit zwei Jahren an Tuberkulose. Die Spielsachen, die Sie im Zimmer sehen, sind Originale aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts. Mit solchen Spielsachen spielten adelige Kinder. Nur der elektrische Zug auf dem Teppich stammt aus einem anderen privaten Besitz. Den Zug besaß die böhmische Familie Horyna. Dieser Zug stammt aus dem Jahre 1940 und wurde von der bekannten Firma MERKUR produziert.

Die letzten Kinder, die in diesem Zimmer lebten, waren Prinz Peter und seine jüngere Schwester, die Prinzessin Sophie.

Dank den Erinnerungen des Prinzen Peter kennen wir das adelige Leben. Peter sagte, dass das Leben im Schloss sehr langweilig war. Die Kinder sprachen nur Deutsch und sie durften mit fremden Kindern nicht spielen. Sie hatten keine Freunde. Tagsüber spielten sie mit ihrem Spielzeug oder liefen im englischen Park am Schloss. Im Sommer konnten sie im Schlossteich baden.

Eine wichtige Frage ist, wie die Erziehung der Adelskinder war. Die Kinder sahen die Eltern dreimal täglich: beim Frühstück, beim Mittagessen und beim Abendessen. Den ganzen Tag verbrachten sie mit ihrem Erzieher. Die Kinder mussten nicht zur Schule gehen, weil der Lehrer ins Schloss kam. Sie lernten während des ganzen Vormittags im Park oder im Kinderzimmer.

An der Wand können Sie die Fotografien der hiesigen Kinder sehen. Die erste Fotografie zeigt uns den Prinzen Johann mit seinen Töchtern, die zweite und dritte Fotografie zeigt uns die Zwillinge Alois Alexander und Aloisia Alexandra vor dem Schloss, die anderen Fotografien zeigen uns die Kinder im Park oder im Teich, die vorletzte Fotografie zeigt uns den Prinzen Peter im Karneval und die letzte Fotografie zeigt uns seine jüngere Schwester Sofie.

Prinz Peter verbrachte sein Leben bei der Armee. Er starb im Jahre 2003 in den USA. Seine Schwester, Prinzessin Sofie, lebte mit ihrer ganzen Familie in Kolumbien. Die Prinzessin starb am 14. Januar 2017. Sie war fast 100 Jahre alt.

Das Bild, das uns das Gebäude des Schlosses zeigt, wurde von Joseph Svobodný im Jahre 1940 gemalt. Joseph Svobodný arbeitete im Schloss als Lehrer und er war ein guter Maler.

Unter dem Bild hängen Grafiken aus dem 18. Jahrhundert. Auf diesen Grafiken befinden sich die Unfälle der Kutschen.

Sehen Sie sich bitte dieses Zimmer an und dann können wir in das nächste Zimmer gehen.

Zimmer des Kammermädchens:

Die Möbel im Zimmer stammen aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts. Das beliebteste Kammermädchen der Kinder war Daja Škvrňová. Ihr Mann arbeitete im Schloss als Kutscher. Sie lebten in Deštná, wo sie ein kleines Haus besaßen. Daja hatte ihre eigenen Kinder, deshalb musste sie aus dem Schloss weggehen.

Das zweite Kammermädchen kam aus Preußen. Die Kinder waren unglücklich, weil Frau Rhon sehr streng war.

Das letzte Kammermädchen war das Fräulein Anny Kupková. Ihr Mann arbeitete in Deštná als Polizist.

Diese drei Frauen verbrachten mit den Kindern mehr Zeit als ihre eigenen Eltern.

Wir gehen jetzt bitte durch den ganzen Flur. Das nächste Zimmer, das sie sehen, ist das Bildzimmer.

Bildzimmer:

Diesen Raum benutzte die letzte Familie als weiteres Kinderzimmer. Das letzte Kind, das hier wohnte, war Prinz Karl. Karl war der älteste Sohn des Prinzen Johann. Nach dem Tod seines Vaters erbte Karl im Jahre 1937 das Schloss. Er hatte keine Ehefrau und Kinder. Er lebte hier acht Jahre und dann wurde ihm im Jahre 1945 das Schloss konfisziert. Karl kehrte dann nach Wien zurück.

In Wien starb er im Jahre 1972. Die Möbel im hiesigen Raum stammen aus dem Staatsschloss Kamenice nad Lipou. Dieses Schloss besaß die Adelsfamilie Gaymüller. Das Schloss Kamenice nad Lipou wurde im Jahre 1945 auch konfisziert.

Möbel:

Neben der Tür können Sie einen kostbaren Schmuckkasten sehen. Der Schmuckkasten stammt aus dem 16. Jahrhundert aus Florenz. Den Stil der Verzierung nennt man Mozaik in Pietra Dura. Diese Verzierungsart war damals in Florenz sehr beliebt.

Auf dem Schmuckkasten finden wir zwei Statuetten (einen Bettler und eine Bettlerin), die aus dem 18. Jahrhundert aus Deutschland stammen.

Zwischen den Fenstern steht das Bleirelief „Christus und Samariterinnen beim Brunnen“.

Bilder:

Auf dem Tisch befindet sich ein Katalog, in dem Sie die Informationen zu den Bildern finden. Ich zeige Ihnen jetzt die wichtigsten Bilder, die Sie im Bildzimmer sehen können. Die Stillleben neben den Fenstern stammen aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Der Maler war Franz Xaver Peter aus Österreich.

Das große Bild neben der Tür zeigt uns die Kinder der Fürstenfamilie Gaymüller. Der Vater dieser Kinder war Jakob Rudolf Gaymüller.

Das älteste Bild hängt in der Ecke über dem Sofa. Dieses Porträt zeigt uns den Kaiser Ferdinand I. [den Ersten]. Er hat ab dem Jahre 1526 auch in den böhmischen Ländern regiert.

Und gleich am Rande finden wir ein kleines Bild. Das ist eine Skizze für ein größeres Werk und sie zeigt uns den Tod von Anovid.

Jetzt haben Sie etwas Zeit. Sie können sich den Katalog ansehen und dann können wir in das letzte Zimmer unserer Besichtigung gehen.

Halle:

Die Ausstattung, die wir in diesem Raum sehen, stammt aus dem Anfang des 20. Jahrhunderts. Nur der Sekretär Ihnen gegenüber stammt aus dem 19. Jahrhundert. Neben dem Sekretär sehen Sie eine verzierte Tür. Hinter der Tür befindet sich eine Turmuhr. Diese Uhr installierte der erste Kastellan Antonin Vrkoč im Jahre 1946. In der Zeit der Fürstenfamilie war in diesem Zimmer ein weiteres Kinderzimmer.

In der Mitte des Zimmers sehen Sie einen bedeutenden Teppich. Diesen Teppich haben Johann und Sofie aus Usbekistan mitgebracht. Johann und Sophie haben ihn als Bettuch bei der Hochzeitsnacht benutzt.

Neben der Wendeltreppe sind noch Golfschläger zu sehen. Karl Schönburg-Hartenstein benutzte diese Golfschläger bei seinen diplomatischen Reisen durch Europa.

An der Wand können Sie einen kleinen Teil einer großen Grafiksammlung sehen. Alle diese Bilder stammen aus dem Staatschloss Kamenice nad Lipou. Diese zwei kolorierten Grafiken zeigen uns Landschaftsbilder und stammen aus dem 18. Jahrhundert. Ihr Schöpfer war Salvatore Rosy (Salvatore Rosy wurde in Neapel geboren, aber er arbeitete in Rom). Weiter bilden diese zwei grafischen Blätter einen interessanten Bestandteil dieser Sammlung. Ihre Themen kommen aus der antiken Poesie. Die Künstlerin ist die bekannte Malerin Angelika Kauffmann, die im 18. Jahrhundert lebte und in England malte.

Das Schloss der Fürstenfamilie Schönburg-Hartenstein wurde im Jahre 1945 konfisziert, aber einige Besitzungen im Ausland besitzt die Familie noch heute.

Damit endet unsere heutige Führung. Wir danken Ihnen für Ihren Besuch und wünschen Ihnen einen schönen Tag. Auf Wiedersehen

3. Státní zámek Červená Lhota

Překlad lektorských textů byl uskutečněn pro zámek Červená Lhota. Podle posledních statistik je to třetí nejnavštěvovanější zámek v jižních Čechách. Překladem těchto textů jsem pomohl k obohacení prohlídek pro cizojazyčné turisty.

<http://wearme.fashion/2016/05/27/the-best-picnic-spots-in-the-czech-republic/> - [naposledy ověřeno 6.3. 2018]